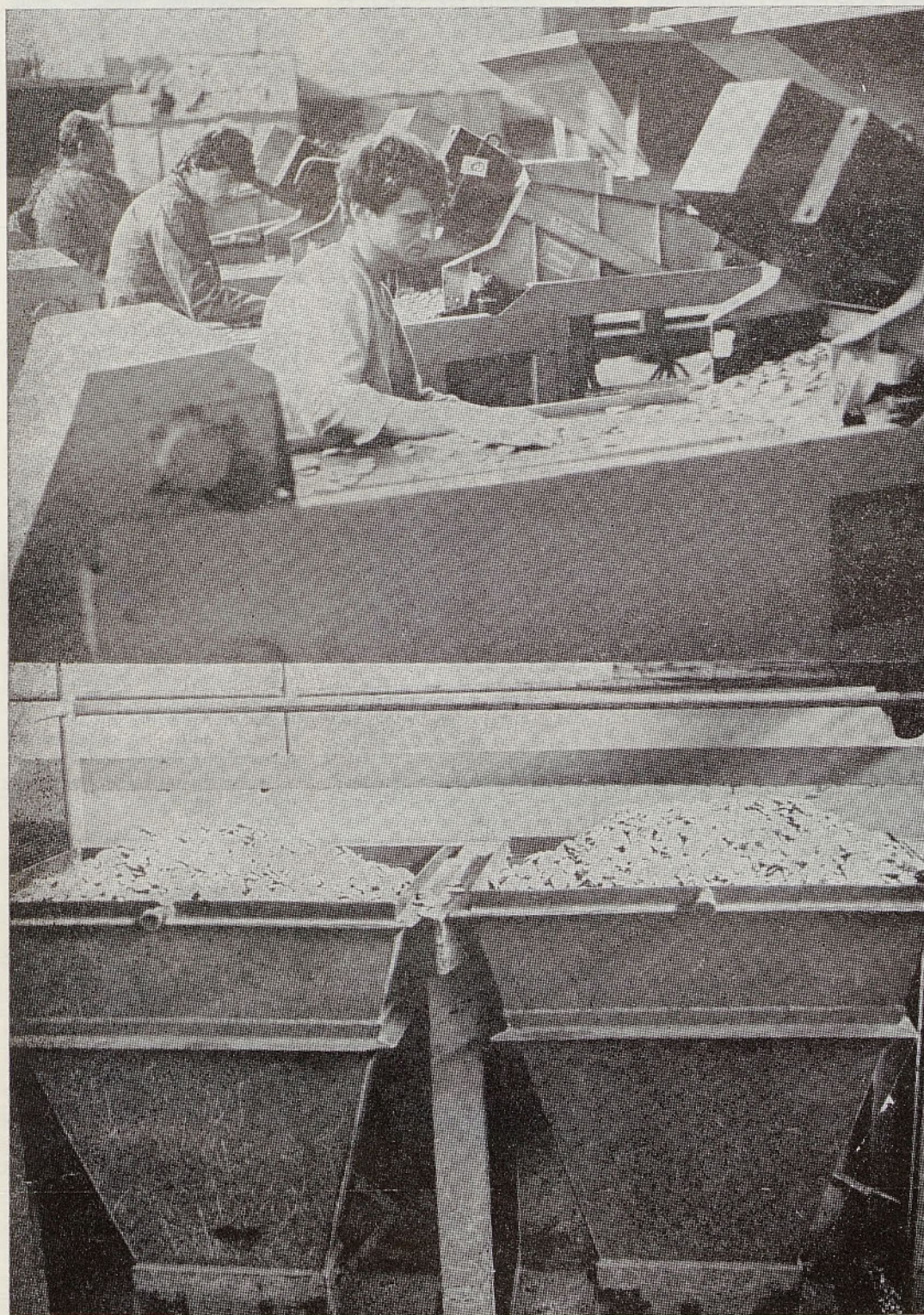

aluminij

Glasilo delovne organizacije Tovarna glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

Projekt je odvisen predvsem od naših odločitev

Kot najpomembnejši dogodek v času od zadnjega poročanja je potrebno omeniti pridobitev posebnega energetskega soglasja, ki ga je izdal Republiški komite za energetiko SRS. S tem dokumentom je odstranjena ena od večjih ovir na poti k uresničitvi projekta. Izdajo posebnega energetskega soglasja so nekateri pogojevali tudi za pričetek tistih aktivnosti, ki bi jih morali sami voditi in izvršiti, kot n.pr. temeljne banke, članice konzorcija za realizacijo MPPAI. Izgovarjanje na posebno energetske soglasje odslej ni možno, zato si bodo nekateri izmišljali nove vzroke, da bi odločitev preložili na poznejši čas. Med pomembnejšimi nedokončanimi aktivnostmi projekta je ostala v osnovi finančna konstrukcija, predvsem del, ki bi ga naj združili temeljne banke združene v konzorciju bank. Obveznost je sprejela mariborska banka, v kranjski in trboveljski banki so imeli pripombo na delež združevanja, v ostalih bankah bi naj razpravljali in obveznosti sprejeli do konca meseca oktobra. Zelo pomembno je stališče, ki bo sprejeto v Gospodarski banki s sedežem v Ljubljani, kjer je njen delež zelo visok. Na vodstvo LB-ZB vršimo stalni pritisk, da oblikovanje konzorcija izpeljajo do konca po predvidenem programu, saj kasnitve povzročajo povečanje predračunske vrednosti. Odgovori so številni od izgovorov o pomanjkanju časa zaradi reševanja tekočih likvidnostnih problemov, nerešenega posebnega energetskega soglasja, variantnih predlogov itd. Jasno je, da je zaključevanje finančnih konstrukcij trd oreh, ki ga v kratkem času ni možno streti. Tistim, ki na projektu delamo, je predvsem jasno,

(Nadaljevanje na 12. strani)

Investicijski program MPPAI

(nadaljevanje iz 9. številke Aluminija)

4.0. FINANČNA USPEŠNOST PROJEKTA

4.1. Bilanca uspeha

Bilanca uspeha za prvih pet let po začetku redne proizvodnje je prikazana v priloženi tabeli.

Bilanca uspehov je izdelana na naslednjih izhodiščih:

— celotni prihodek na osnovi prodajnih količin in povprečnih prodajnih cen v letu 1985. Do konca leta 1988 bo puskusna proizvodnja zaključena in dosežena projektirana zmogljivost, zato bo še 1. leto po investiciji znašala blagovna proizvodnja 71.000 ton.

— porabljena sredstva so za variabilne stroške izračunana na osnovi normativov in povprečnih cen surovin in energije za leto 1985. Z ozirom na sezonski značaj cen osnovnih surovin in električne energije je možno realno prikazati porabljena sredstva samo na osnovi povprečnih cen. Iz istega razloga je tudi celotni prihodek računat na osnovi povprečnih prodajnih cen v letu 1985. Struktura materialnih in drugih poslovnih stroškov v skupini fiksnih stroškov se po investiciji bistveno ne bo spremenila, zato so ocene na osnovi planskih stroškov in s projektom pogojnih sprememb, realne. Amortizacija je izračunana na osnovi predračunske vrednosti investicije po sedanjih cenah in zakonsko predpisanih stopenj.

— osnove za izračun obveznosti iz dohodka so veljavne zakonsko predpisane in samoupravno dogovorjene. Obresti so izračunane na osnovi splošno veljavnih in dogovorjenih kreditnih pogojev.

— struktura in število zaposlenih sta služila za izračun stroškov dela,

— ostanek čistega dohodka smo razdelili na sklade v skladu z veljavnimi predpisi.

Glavne postavke bilance uspeha prikazujemo za 1. leto redne proizvodnje in za povprečno leto za čas ekonomske dobe trajanja projekta.

Postavka	1. leto	Povpre. leto
CELOTNI PRIHODEK	31.309	31.309
1. Variabilni stroški	18.145	18.209
2. Materialni stroški	1.305	1.558
3. Drugi posl. stroški	594	368
4. Amortizacija	3.009	2.449
PORABLJENA SREDSTVA	23.113	22.584
DOHODEK	8.196	8.725
5. Obveznosti iz doh.	4.511	2.560
ČISTI DOHODEK	3.685	6.165
6. Osebnih dohodek	1.404	1.404
7. Sklad SP	172	172
8. Rezervni sklad	328	349
9. Poslovni sklad	1.781	4.240

5.0. DEVIZNA USPEŠNOST INVESTICIJE

Devizna bilanca je v naših današnjih pogojih gospodarjenja eno najmanj predvidljivih področij v poslovni politiki vsakega proizvoznega sistema, pa tako velja tudi za sozd Unial. V sozd

Unial vodimo enotno poslovno politiko na področju EOT že vse od leta 1977, saj je edino tako bilo moč dosegati pozitivne neto devizne konvertibilne učinke na osnovi prilivov od izvoza višjih faz predelave in ustrezno zasedbo kapacitet predelave oziroma finalistov.

Pred tem obdobjem je DO TGA skrbela za pokritje svoje devizne bilance z izvažanjem oziroma s poslovanjem v okviru administrativnih režimov uvoza in izvoza primarnega Al. Skupno poslovanje sozd na področju skupnega prihodka in EOT največji sinergijski učinek integracije, ki se ne izraža samo v povečani proizvodnji, višji produktivnosti in kvaliteti proizvodnje sozd, temveč tudi v mnogoterih pozitivnih učinkih na poslovanju in EOT več kot 130 OZD iz prvega kroga naših partnerjev. Z najspodobnejšimi od teh partnerjev smo v letih 1982 in dalje vodili uspešno politiko posrednega skupnega izvoza ali združevanja deviznih sredstev do mere neto devizne substance v dobavljenih zlitinah oziroma polproizvodih.

Neposredni prilivi v devizni bilanci sozd so doslej pridobljeni izključno na osnovi čistega blagovnega izvoza.

Zaradi pomebnosti deleža sredstev domačih sovlagateljev v finančni konstrukciji projekta MPPAI smo v letu 1984, ko je pričelo združevanje sredstev sovlagateljev, spremenili politiko pridobivanja prilivov z zmanjšanjem neposrednega blagovnega izvoza v korist pridobivanja prilivov s posrednim izvozom.

Na področju izvoza vodimo v sozd politiko maksimalne substitucije uvoznih surovin in njihove racionalne uporabe.

Odlivi za opremo, ki se je doslej kupovala predvsem za tehnološko posodobitev livarstva oziroma predelave, so relativno majhni, saj smo le redkokdaj kupovali popolnoma novo opremo. Odplačila kreditnih obveznosti obsegajo približno 1 mio US\$ letno, od tega v TGA 362.000 US\$.

Vplivov na sedanje oziroma bodočo devizno bilanco je veliko. Za presojo dolgoročnih bodočih možnosti so odločilni faktorji predvsem:

— količina in kvaliteta lastne proizvodnje,

— razporeditev kovine za domače tržišče in izvoz,

— asortimanske spremembe oziroma pridobitev stalno potrebnih tržnih kvalitete,

— kvaliteta oziroma sposobnost posrednih izvoznikov za skupen izvoz.

Delež konvertibilne devizne substance (odliva) v enoti povprečnega proizvoda TGA bo v dobi prvih štirih let ostal približno enak današnjemu, pozneje pa se zniža zaradi manjše normativne porabe in spremenjene strukture uvoza surovin in znaša približno 11 %.

Spremembe cen uvoznih osnovnih surovin in izvoznega asortimana v dolgoročnem pogledu zato niso odločilne. Povečane obveznosti v odlivih na račun anuitet bodo pokrite s povečano količino polizdelkov oziroma finalnih izdelkov za izvoz in z boljšo kvaliteto izvoznega asortimana.

Uvoz za tekoče poslovanje prav tako ne bo doživljal sprememb, razen v primeru uspešnosti prizadevanj za substitucije s kliringom oziroma domačimi dobavami.

Obveze za MPPAI bodo pokrite s tujimi krediti, odplačilo le-teh pa zapade v dobo 1989-1996 in je prikazano v bilanci tega obdobja.

Klirinško področje v bilanci posebej ni predstavljeno. Izvoza TGA na to področje ni, letni izvoz sozd pa obsega približno 5 mio klirinških dolarjev. Posrednega izvoza na to področje ne spremljamo.

Uvoz iz klirinškega področja obsega za TGA v letu 1984 približno 3 mio CL\$ (surovine) za sozd pa 10 mio CL\$ (aluminij).

Povečane obveze za izvoz na konvertibilno področje tudi v prihodnje ne omogočajo povečanja neposrednega izvoza na klirinško območje.

Uvoz iz klirinškega področja bo za sozd do končane modernizacije ostal v nespremenjenem obsegu, za TGA pa računamo na rahlo povečanje in s tem delno substituiranje konvertibilnega uvoza.

V letu 1989 in dalje bodo zmanjšane potrebe po uvozu klirinškega aluminija in bodo o eventualnih nakupih odločali izven bilančni razlogi.

Devizna uspešnost projekta je eden njegovih glavnih ciljev in pomeni nadaljevanje uspešnega poslovanja sozd in TGA na področju EOT. Sozd Unial je po pozitivnem konvertibilnem neto deviznem učinku bila leta 1983 na tretjem, v letu 1984 pa na devetem mestu v Sloveniji. Izvoz sozd in TGA je čisti blagovni izvoz brez izgub in posledično še višje uvrščen. Po kriteriju neto

učinka na delavca sodita sozd in TGA v sam vrh DO primerljivega obsega in dejavnosti v SR Sloveniji.

Največji slovenski izvozniki iz področja elektrokovinske industrije so tudi največji posredni izvozniki sozd in TGA.

Delež primarne surovine za izvoz zmanjšuje na najmanjšo možno mero in služi le za kompletiranje asortimana neposrednega oziroma posrednega izvoza.

Nova količina 25.000 t Al pomeni v celoti nadomestilo deficitarne konvertibilne surovine.

Gibanje neto deviznega učinka po končani investiciji je razvidno iz naslednje tabele:

Zap. št.	Leto	Neto devizni učinek US\$
1.	1989	24.594.000
2.	1990	25.074.000
3.	1991	25.554.000
4.	1992	26.033.000
5.	1993	27.029.000
6.	1994	27.452.000
7.	1995	27.874.000
8.	1996	28.297.000
9.	1997	32.390.000
10.	1998	32.390.000
SKUPAJ:		276.687.000

6.0. MESTO INVESTICIJE V PLANU

Izdelava investicijskega programa sovpada v obdobje, ko se izteka srednjeročni plan 1981-1985 in obdobje, ko tečejo aktivnosti na pripravi srednjeročnih in dolgoročnih planskih dokumentih na vseh nivojih planiranja. Zato prikazujemo mesto investicije v planih za obdobje 1981-1985 in obdobje 1986-1990 in do leta 2000.

1. Srednjeročni planski dokumenti za obdobje 1981-1985 za tozd, DO, sozd in skupnosti združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje:

— temelji plana tozd in srednjeročni plani tozd za obdobje 1981-1985,

Iz elektrolize

— Samoupravni sporazum o temeljih plana DO TGA za obdobje 1981-1985 in srednjeročni plan DO TGA za obdobje 1981-1985,

— Samoupravni sporazum o temeljih plana sozd UNIAL in plan sozd UNIAL za obdobje 1981-1985,

— Samoupravni sporazum o usklajevanju planov v skupnosti združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje na področju aluminija za obdobje 1981-1985.

Skupno vsem planskim aktom je, da se daje prioriteta modernizaciji proizvodnje primarnega aluminija in da realizacija investicije temelji na združevanju sredstev.

2. Srednjeročni planski dokumenti družbenopolitičnih skupnosti za obdobje 1981-1985:

— dogovor o temeljih družbenega plana občine Ptuj za obdobje 1981-1985 in Družbeni plan občine Ptuj za obdobje 1981-1985,

— dogovor o temeljih družbenega plana občine Slovenska Bistrica za obdobje 1981-1985 in Družbeni plan občine Slovenska Bistrica,

— dogovor o skupnih temeljih plana udeležencev za razdobje 1981-1985 na območju skupnosti podravskih občin,

— dogovor o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in Družbeni plan SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Omenjeni akti obravnavajo modernizacijo in širšega družbenega vidika. V planu občine Ptuj pa je konkretno zapisano »Pričetek izgradnje elektrolize bo v začetku leta 1982, zaključek pa koncem leta 1985«.

3. Srednjeročni in dolgoročni planski dokumenti za obdobje 1986-1990 in do leta 2000.

Zaradi aktivnosti, ki v tem času tečejo na področju priprave planskih aktov, navajamo tiste akte, ki so samopravno sprejeti ali pripravljani za samopravno odločanje:

— smernice za izdelavo srednjeročnega plana tozd

Celotna vsebina akta je povezana s projektom modernizacije proizvodnje primarnega aluminija, kajti razvoj in obstoj tozd je odvisen od modernizacije;

— smernice za družbeni plan občine Ptuj za obdobje 1986-1990

Zaradi pomembnosti, ki jo ima proizvodnja aluminija v občini Ptuj, je že v poglavju o globalnih materialnih odnosih navedeno, da je 5 % rast družbenega proizvoda občine odvisna od uresničitve projekta modernizacije proizvodnje primarnega aluminija. V poglavju o razvoju industrije je zapisano:

1. faza modernizacije proizvodnih zmogljivosti v barvni metalurgiji, kjer bi ob koncu srednjeročnega obdobja znašala proizvodnja 70000 ton aluminija letno, vzporedno z navedeno modernizacijo pa tudi izgradnja drugih

surovinskih zmogljivosti in nadaljnji razvoj proizvodnega programa silikatne kemije;

— smernice za družbeni plan SR Slovenije za obdobje 1986-1990

Ta akt je toliko splošen, da obravnava samo globalne smeri razvoja;

— dogovor o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986-1990

V členu, ki govori o surovinah in reprodukcijskih materialih, je zapisano:

Sozd UNIAL: V tovarni glinice in aluminija bodo izvedli 1. fazo modernizacije proizvodnje primarnega aluminija, z novo elektrolizo C bo nadomeščena stara hala A in dekonstruirana elektroliza B, s tem bodo povečali proizvodnjo primarnega aluminija od 45000 na 70000 ton letno, ob bistvenem znižanju specifičnih potroškov energije in drugega vložka ter z izboljšanjem delovnih pogojev.

— smernice za dolgoročni plan sozd UNIAL 1986/95/2000

Strokovne podlage so spoznana iz gradavi »Dolgoročne razvojne usmeritve iz dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, ki proizvodnjo aluminija uvršča med proizvodnjo pomembnejših industrijskih izdelkov. Strokovne podlage dopolnjuje strokovno gradivo Opštega združenja obojenih metala Jugoslavije z naslovom: Analiza sirovinke baze i projekcije razvoja rudnika i metalurških kapaciteta obojene metalurgije Jugoslavije do 2000 godine.

Izhajajoč iz strokovnih podlag je temeljni integralni cilj usmeritve sozd UNIAL, realizacija modernizacije surovinske osnove sloveskega aluminijskega kompleksa skladno z interesi vseh porabnikov aluminija;

— osnutek dolgoročnega plana SR Slovenije za obdobje od leta 1986 do leta 2000

V poglavju 3.1.9. je opredeljeno:

Nadaljnji razvoj aluminijske reprocclote je s sporazumom zasnovan na ohranitvi proizvodnje primarnega aluminija. S posodobitvijo bo dosežena optimalna tehnološko-ekonomska proizvodna enota, ki se bo opirala na sodobno tehnologijo z nizko specifično porabo energije in surovin ter visoko storilnostjo. Zagotovljeni bodo varstvo okolja in primerne delovne razmere. Predelovalna aluminijaska industrija bo morala povečati stopnjo predelave in se usmeriti v proizvodnjo z višjo kakovostjo. Občutno bo povečan odstotek izdelkov iz sekundarnega aluminija s poudarkom na kakovosti;

— osnutek dolgoročnega družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1986-2000

V tretjem delu — Globalni proporciji in smeri razvoja je zapisano: »Ustvarjali bomo možnosti za hitrejši razvoj proizvodnje važnejših osnovnih kovin«.

DRUGI O NAS

Aluminij bomo v Sloveniji še dolgo potrebovali

(Teleks, številka 42)

»Energetiki čutimo obveznost, da za vse, ki se jim je posrečilo svoje naložbe stisniti v družbene plane, zagotovimo električno energijo. O naložbah ne moremo odločati. Kaj bodo v planih našle prostor naložbe, ki bodo prestrukturirale gospodarstvo, naložbe, ki bodo dele kakovostnejše izdelke in porabile manj energije, torej ni odvisno od nas, energetikov. Odvisno je od tistih, ki o takšnih naložbah odločajo...«

Tako je na vprašanje, kdaj bo močneje uveljavljeno merilo pri odločanju o naložbenih projektih poleg kakovosti izdelkov tudi količina porabljene energije, odgovoril Jakob Piskernik, predsednik republiškega komiteja za energetiko.

To sicer ne pomeni, da republiški energetiki niso imeli besede pri odločanju o naložbenem projektu v TGA Kidričevo. O investiciji so soddločali s stališča oskrbe z energijo, oceno projekta oziroma možnih projektov pa so prepustili drugim strokovnjakom (»Menili smo, da za to nismo dovolj strokovno podkovani«, pristavi Piskernik). Tu smo v začaranem krogu: v Kidričevem ugotavljajo, da se jim za zdaj ne splača proizvajati — niti z novo naložbo — kvalitetnejšega aluminija, ker domače delovne organizacije ne povprašujejo po njem, in tudi energetiki so se takšnim »zabetoniranim razmerjem«, ki so daleč od začetkov prestrukturiranja gospodarstva, prisiljeni zgolj prilagajati. Jakob Piskernik: »Aluminij je izdelek, ki ga v našem okolju še dolgo ne bomo mogli črtati. V svetu velja pravilo, da ga proizvajajo tam kjer so energetsko bogati.«

V zvezi s posodobitvijo proizvodnje v Kidričevem so na republiškem komiteju za energetiko sestavili posebno komisijo, ki je ugotavljala, ali bo pričakovana poraba električne energije racionalna, in nato določila pogoje, kako bi pričakovano povečanje porabljene energije zagotovili. Tako so ugotovili, da ni »nobenih omejitev, da soglasja k načrtovani naložbi ne bi dali«. Kajti poraba električne energije se s to novo naložbo, kakor pravi Piskernik, v Sloveniji ne bo bistveno povečala.

Po njegovem mnenju se utegne zapletati drugod, namreč pri tem kako bodo realno ovrednotili plačilo toka, ki ga mora TGA Kidričevo zagotoviti vnaprej: »Medtem ko drugi odjemalci električnega toka plačujejo pavšale za njegovo uporabo, morajo veliki odjemalci kakor določajo predpisi, plačati načrtovano povečanje porabe megavatov vnaprej, da dobijo soglasje slovenskega elektrogospodarstva. Pro-

blem pa je bržkone vrednotenje tega vnaprejšnjega plačila.«

Tudi na republiškem komiteju za energetiko menijo, da zbujajo več skrbi kot pričakovano povečanje porabe električne energije v TGA zlasti pričakovana poraba drugih velikih odjemalcev toka v Sloveniji (»in ti so precej večji porabniki, kot je Kidričevo«).

Vse skupaj, tudi s kidričevskim primerom, pa kaže, koliko smo resnično že stopili po poti, ki jo je začrtal dolgoročni program gospodarske stabilizacije, koliko se približujemo pričakovanemu prestrukturiranju, ki naj bi nas potegnilo iz kaše. Potrebujemo primarni aluminij, potrebujemo jeklo, potrebujemo naložbe, ki nashi stvarnosti za zdaj še ne dajejo bolj kakovostnih izdelkov. Vse te potrebe po surovinah in polizdelkih narekuje združeno delo republike: tu se torej ne premika, tu pojema naložbena sapa za kakovostnejše gospodarjenje, navsezadnje takšno, ki na enoto proizvoda zahteva manj energije. Tako so nujne naložbe v težko industrijo in nove elektrarne, kar gloda že brez tega oglodani naložbeni dinar. Kajti zlasti takšne naložbe so z načrtovano in že začeto investicijsko gradnjo razporedili družbeno akumulacijo za več let, celo za več deset let vnaprej. Kaj bo ostalo za prestrukturiranje gospodarstva? V Kidričevem sicer pravijo, da bi z majhnimi posegi zagotovili proizvodnjo kvalitetnejšega aluminija, ko se jim bo to izplačalo oziroma bodo povpraševali po njem na domačem in tujem trgu.

Naložba v Kidričevem — kakršnakoli že bo odločitev o projektu torej v nobenem primeru ni sporna. Sporno je naložbeno mirovanje slovenski predelovalni industriji, saj z zastarelo tehnologijo ne bo mogoče izveliči gospodarskega voza iz blata.

Peter Mirkovič

Slovensko elektrogospodarstvo je s TGA Kidričevo pogodbo o zagotovitvi nove priključne moči podpisalo, zato bo sprejeto obveznost izpolnilo. Tako je zatrdil inž. Andrej Tiršek, referent za prenos energije pri EGS Elektroenergetsko soglasje k projektu MPPAI bodo zato te dni izdali. Sodijo namreč, da modernizacija proizvodnje v TGA z energetskega stališča ni sporna, saj se bo specifična poraba električne energije na enoto proizvednega aluminija znatno zmanjšala. Manj vseč jim je, ker je TGA novo kriključno moč plačala po starih kriterijih.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Bodočnosti se nam ni bati

Ob častitljivem jubileju se spodobi, da sežemo malo v preteklost in vas seznanimo z bogato zgodovino našega partnerja, s katerim že nekaj let nastopamo v sozdu Unial. Vsa ta leta druga, o drugem skoraj nismo pisali. Zamujeno popravljamo in objavljamo intervju s Črtomirjem Zadravcem, direktorjem Impola.

Tovarna glinice in aluminija je zrasla po vojni, zametke Impola pa so pretresali že Turki. Fužine ob potoku Bistrica so ob zadnjem napadu popolnoma opustošili. Kléni Pohorci pa niso obupali. Fužine so obnovili in od leta 1825 pomenijo že manjšo industrijo bakrenih izdelkov.

Prva leta po vojni pomenijo obdobje industrializacije in tedaj se podjetje uspešno vključuje v plansko obnovo.

Leta 1950 so prevzeli delavci tovarno v upravljanje in tako se začne v Impolu bolj načrtno, gospodarsko. Mladi organi upravljanja in uprava z maloštevilnimi strokovnjaki pa so bili že po dveh letih postavljeni pred težko preizkušnjo. Zaradi novih tovarn v Sevojni in Svetozarevu, te so prevzele proizvodni program bakrenih in medeninastih izdelkov, se je moral Impol preusmeriti v predelavo aluminija in njegovih zlitin. Kljub zastarelim strojnim napravam pa je delovni kolektiv kmalu osvojil novo tehnologijo in večkrat povečal proizvodne količine ter program izdelkov. Tudi zgraditev TGA je omogočila prestrukturiranje na novo predelavo aluminija in zlitin. Skupaj sta na tem področju orala ledino in opravljala pionirsko delo.

Kaj pomeni Impol v slovenskem prostoru?

»Kot edini slovenski proizvajalec polproizvodov zadovoljujemo vsaj 80 odstotkov slovenskih potreb. Obveze so ob sovlaganju v MPPAI še trdnjše kot so bile prej, zlasti pa dolgoročne, kar mora nujno ugodno vplivati na nadaljnji razvoj.«

Kaj pomeni Impol v bistrski občini?

»Je največja delovna organizacija v njej. Zaposluje 25 % od zaposlenih prebivalcev občine in predstavlja približno 60 % konvertibilnega deviznega izvoza občine. Poleg lesne industrije in kmetijstva je predelava aluminija vodilna panoga v občini in pričakujemo, da bo še naprej nosilec razvoja. Predvsem predvidevamo, da bi se v občini razvili novi obrati, ki bi jim bila osnovna surovina sedanji proizvod naše delovne organizacije. Predelovali bi jih v končne izdelke z visoko stopnjo obdelave.«

Od kod, razen TGA seveda, dobivate surovino?

»V vseh letih smo okrog 60 % dobivali od TGA, saj imamo poslovanje v celoti na osnovi skupnega prihodka in skupnega izvoza. Ostali material smo dobivali po blažovni listi iz SZ, od koder dobivamo 4000 ton aluminija in iz drugih domačih virov.

Repromaterial, legirne elemente, energijo ter podobno nabavljamo na domačem trgu. Uvozimo relativno malo — le tiste rezervne dele, ki jih pri nas res ni.«

Kam izvažate?

»V glavnem na zahodna tržišča. V vseh letih smo največ izvažali v ZDA in Zahodno Nemčijo, v manjši meri pa je naše izdelke najti v vsej Zahodni Evropi. Zadnje čase se je močno povečal plasma aluminijev konstrukcij na tržišče v SZ. V letu 1984 je močno porastel tudi skupen izvoz z vrsto partnerjev na domačem trgu. Vrednost našega izvoza je nenehno naraščala, tako smo lani dosegli 33 mio \$ izvoza.«

Kaj pa domače tržišče?

To so predvsem porabniki v Sloveniji in delu Hrvaške. Pomemben partner pa je JNA.«

V zadnjih desetih letih ste ogromno vlagali v obnovo vseh tozdvov.

»Res je. V vseh tozdvih smo posodobili proizvodnjo in razširili proizvodni program. Tozd Montal je v celoti na novi lokaciji. Tozd Zičarna npr. proizvaja varilne dodatne materiale za spajanje aluminijevih zlitin, kar je tudi na svetovnih tržiščih iskan proizvod.

Humanizirali smo dobršen del delovnih mest, pri tem pa nismo pozabili tudi na družbeni standard.«

Kaj bi rekli o odnosih TGA-Impol. Včasih je bilo o tem rečeno veliko kritičnih besed.

»Razmere so nas prisilile, da smo, če lahko tako rečem, začeli trobiti v isti rog. Po letih, ko smo se združili v sozdu Unial, so se vezi med obema delovnimi organizacijama še poglobljale, kar je razumljivo, saj smo redka sestavljena organizacija, katere članici imata zaporedno proizvodnjo. Mislim, da lahko rečemo, da smo v okviru sozda v precejšnji meri uresničili intencije zakona o združenem delu, saj smo celotno medsebojno poslovanje uspeli urečiti na osnovi delitve skupnega prihodka.«

Kako gledajo delavci Impola na našo investicijo?

»Komaj čakajo, da bi začeli graditi. Veste, da smo imeli referendum v dokaj neugodnem času — sredi letnih dopustov (sprejemali so SaS o združitvi dela in sredstev za MPPAI) in lahko rečem, da smo ponosni na rezultate. Naši delavci so se odrekli denarju, samo da bi se v TGA čimprej začelo. Res je bilo nekaj vprašanj, kaj to pomeni

za naše investicije. Povedali smo jim in razumejo, da vse investicije brez TGA pri nas nič ne pomenijo. Rabimo drug drugega.«

Kako je z iznajditeljstvom v vaši delovni organizaciji?

»Na žalost je šlo veliko stvari mimo nas. Zadnjih nekaj let pa beležimo solidne rezultate. Prijavljenih inovacij imamo iz leta v leto več ob dokazanih prihrankih nekaj deset milijonov dinarjev na leto.«

Kakšni so vaši razvojni načrti?

»Naš osnovni cilj je doseči takšen nivo kvalitete, da bomo na tem področju sledili potrebam kupcev v Jugoslaviji in v svetu. Želimo izkoristiti tradicijo in znanje, ki so ga naši delavci akumulirali v dosedanjem obdobju in se na področju proizvodnje polproizvodov usmeriti v takšne zlitine in tehnološka stanja, ki zahtevajo na enoto aluminija čimveč vložene dela in znanja. Tako bomo sposobni slovenski aluminij, ki bo verjetno nekoliko dražji kot pri drugih proizvajalcih, ustrezno in gospodarno plasirati zlasti na svetovnem tržišču.

Naš izdelek bo na domačem trgu še vedno namenjen predvsem že znanim kupcem, s katerimi smo poslovno povezani. To je predvsem slovenski prostor in potrebe JLA, ki se, zlasti kar se zahtevnosti tiče, popolnoma ujemajo z našimi razvojnimi koncepti.

Določene količine proizvodov nameravamo tudi v bodoče izvažati — prevsem na zahtevna tržišča zahoda. Tudi tu bomo še bolj kot doslej forsirali izdelke najvišjega zahtevnostnega razreda, za izbrane kupce in skupni izvoz z domačimi partnerji.

Za uresničitev teh ciljev bo DO Impol investicijsko usmerjena v uvajanje naj sodobnejših tehnologij in delovnih naprav. V to nas sili tudi sorazmerno velika zastarelost in visoka stopnja odpisanosti. Že dosedaj vpeljane povezave s centri znanja, kot so Metalurški inštitut Ljubljana, Vojno tehnični inštitut Beograd, Visoka tehnična šola Maribor in drugi, bomo zato še naprej gojili in poglobljali.

Poseben poudarek bomo posvetili izobraževanju kadrov. Načelo oslonitve na lastne sile moramo uresničiti.

Prepričani smo, da se nam bodočnosti ni bati. Povezave v reprodukcijski verigi so že dovolj čvrste in dovolj velik porok, da bo uporaba aluminija v našem poslovnem prostoru konstantna. Tudi razvojne ambicije naših kupcev so nam v prid. Skupne naložbe vseh, ki v svoji proizvodnji uporabljamo aluminij, v moaernizacijo primarne proizvodnje aluminija v TGA Kidričevo pa bodo solidna osnova za naše nadaljnje delo.

pripravila Vera Peklar

Črtomir Zdravec, direktor Impola na slavnostni seji ob 160-letnici Impola

Predsednik republiškega izvršnega sveta Dušan Šinigoj je v pogovoru za Delo (12. oktobra) med drugim dejal o slovenski proizvodnji aluminija:

»Tudi v zvezi z njim je kup nepotrebnih sporov in nestrpnosti. Ni dvoma, da slovensko gospodarstvo potrebuje proizvodnja aluminija. Toda v TGA se morajo sprijazniti s tem, da je treba doseči optimalne rešitve. Razprave o tem, da je TGA združevala toliko in toliko denarja za razvoj energetike na Slovenskem in da so oni že plačali svojo elektrarno, so jalove. Če naj bi naložbo uresničili, tako kot jo sami predvidevajo, je treba na Slovenskem zagotoviti dodatno količino elektrike. Zato je potrebna električna takšne zmogljivosti, kot bodo na Savi in Muri. Če ob sprejemanju odločitve tega ne upoštevamo pri narodnogospodarski bilanci, tiščimo glavo v pesek. Zato se čudimo, da zavračajo razprave takšne vrste, kot jo ponuja inž. Krizman z mariborske tehnične fakultete, češ da je razprava nestrokovna, da človek ni poklican za takšne ocene in podobno. V resnici pa je član komisije, ki naj bi dala svoje mnenje in prevzela za to tudi odgovornost.«

Na obisku v Kidričevem, 10. septembra, pa je Dušan Šinigoj izjavil: »Odnos med TGA in elektrogospodarstvom je treba razčistiti. Če ste za dodatne kilovate plačali, potem so vam jih dolžni dati. Kako bo elektrogospodarstvo to zagotovilo, je njegov problem. Naš pa je, kako bomo uskladili energetska bilanca.«

Na naše predelovalce aluminija že dlje časa letijo očitki, da izvažajo aluminijaste izdelke, za katere je značilna nizka stopnja predelave. Direktor sozda Unial Ivan Gerjovič pravi: slovenski predelovalci smo doslej uspešno in brez izgub izvažali. V svetovni trgovini smo našli majhen prostor, ki mu ustreza naša ponudba in kvaliteta. Nič nam ne bi pomagala še tako visoka faza predelave, če je na svetovnem trgu ne bi mogli uspešno prodati. Kdo se lahko zmrduje nad našimi dolarji, ki jih zaslužimo brez izgub, medtem ko 70% slovenskega konvertibilnega izvoza dejansko prinaša izgube? Za domačo industrijo pa velja, da dobiva takšen aluminij, kakršnega glede na trenutno razvojno stopnjo potrebuje. Ko se bo domača predelovalna industrija prestrukturirala, bodo izdelovalci primarnega aluminija in predelovalci sozda Unial pripravljeni, saj imajo tudi lasten program kvalitetnega napredka.«

Iz članka Mirana Korena, ki je bil objavljen v Teleksu, šte. 42.

PREBRALI SMO ZA VAS

Sekundarnega aluminija predelamo premalo

S svetu predelajo letno 3 milijone ton sekundarnih zlitin, pri nas pa le 30.000 ton

Jugoslovanski proizvajalci aluminija imajo polna skladišča. Na svetovnem trgu se je povpraševanje po njem zmanjšalo, cene so nižje in izvoz za proizvajalce aluminija ni vbaljiv. Ekonomska logika narekuje proizvajalcem iskanje novih surovinskih virov, zato tudi pri nas preaelava aluminijevih odpadkov dobiva vse večji pomen:

S sekundarnim aluminijem v svetu pokrijejo okrog 20 odstotkov vseh potreb po aluminiju. Glavni porabnik sekundarnega aluminija je livarska industrija, ki ga predeluje za potrebe avtomobilske industrije, elektroindustrije in strojogradnje. Strokovnjaki napovedujejo, da se bo delež sekundarnega aluminija pri predelavi aluminija še povečeval, še posebno v avtomobilski industriji, za njegovo proizvodnjo pa je potrebno tudi desetkrat manj energije kot za proizvodnjo primarnega aluminija. Za ustrezno kvaliteto in tudi ekološko čistost postopka predeleave sekundarnega aluminija je po besedah strokovnjakov potrebna ustrezna tehnologija. Primarni aluminij je seveda dražji, zato želijo proizvajalci polproizvodov in livarne čimveč odpadkov predelati sami. Predelani odpadki morajo biti ustrezne kvalitete, drugače niso uporabni za nadaljnjo predelavo. Največji problem predelave odpad-

kov v sekundarnih topilnicah je namreč prisotnost različnih primesi.

V svetu letno predelajo okoli 3 milijone ton sekundarnih zlitin. V Jugoslaviji letno predelajo več kot 30 tisoč ton sekundarnega aluminija, čeprav so zmogljivosti naših topilnic še za 16 tisoč ton večje. Vendar je kvaliteta pri nas predelanega aluminija bistveno slabša kot v tujini, saj naši predelovalci nimajo ustrezne opreme, s katero bi uspeli kvalitetno predelati slabše kakovostne odpadke. Predelovalci sekundarnega aluminija se zavedajo, da je treba izdelati dolgoročni program razvoja in vlaganj.

V mariborski Livarni predelujemo sekundarni aluminij od leta 1967 in sicer letno 2 tisoč ton, ves čas po enakem postopku. Za

Predelovalci sekundarnega aluminija v SFRJ

(po podatkih instituta društvenih nauka Beograd, april 1984)

	Predelava v tonah	Zmogljivosti v tonah
TLM Šibenik	8.000	12.000
Kovina,		
Veliko Trgovišče	9.000	10.000
Tehnos Čačak	6.000	12.000
Petar Drapšin,		
Mladenovac	2.500	3.000
Obnova, Osijek	1.000	2.000
Livarna, Maribor	2.000	3.000
Ostali	3.000	4.000
SKUPAJ	31.000	46.000

Leta 1984 smo v Jugoslaviji predelali 25.500 ton kosovnih aluminijevih odpadkov.

predelavo manj kvalitetnih sekundarnih surovin nimajo ustrezne opreme, kvalitetno livno zlitino pa je mogoče dobiti le pod pogojem, da dosežejo ustrezno kemično sestavo in metalurško čistost. Drago Sobotkijevič iz Livarne pravi, da naj bi po načrtih letošnjo jesen kupili novo opremo, s katero bi lahko izdelali 6 tisoč ton kvalitetnih blokov letno. V svetu je tehnologija za kvalitetno predelavo sekundarnega aluminija poznana že dolgo, zato bodo v Veliki Britaniji in ZRN kupili novo opremo, precej pa so je izdelali domači proizvajalci. Odstotek izkoriščenosti kovine se bo zvišal, lahko bodo predelali tudi slabše kvalitetne surovine. Surovine dobavljata mariborska Surovina in ljubljanski Dinos. V Livarni polovico zlitne porabijo sami. Nova naložba naj bi bila po načrtih končana do leta 1986, vendar Sobotkijevič pravi, da se bo zaradi pomanjkanja sredstev začetek del nekoliko zavlekel.

Gospoarski vestnik, 4. 10. 1985

ISKRICE

Živijo samo tisi, ki se borijo.
Hugo

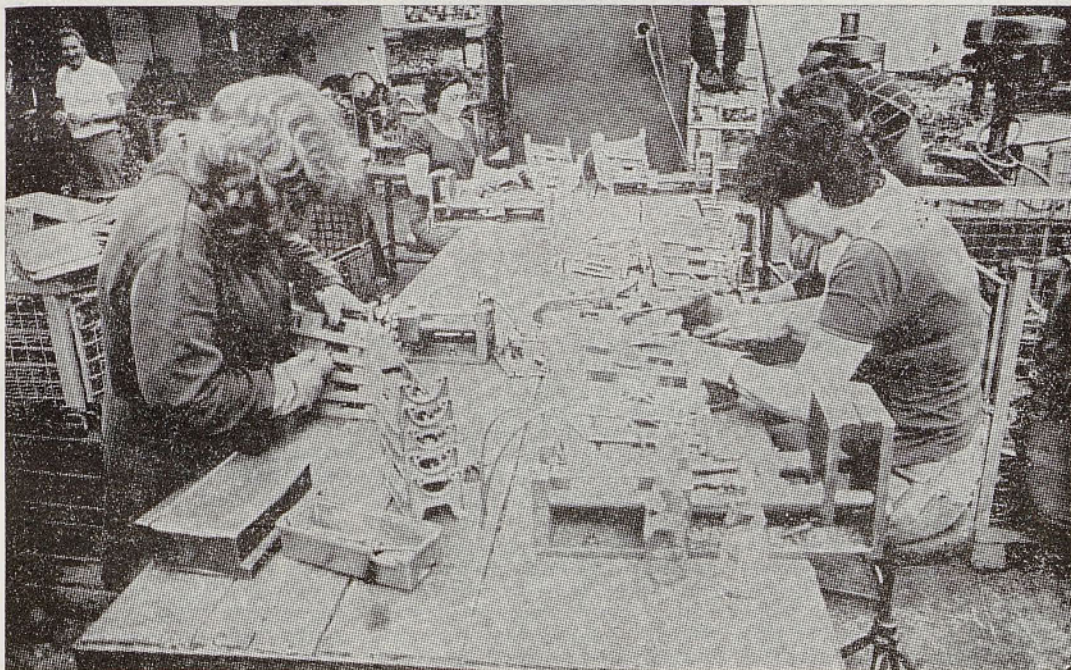
Ljubše mi je, da svet sprašuje, zakaj spomenika nimam, kakor zakaj ga imam.

Kato

Čas mineva, in vendar je edini, ki ostane.

V. Jerman

Odlitki — TOZD LLBK

Zavarovalna doba s povečanjem

S seje odbora za vprašanja zavarovalne dobe s povečanjem pri skupščini SPIZ Slovenije

**POROČILO
O OPRAVLJENEM DELU NA RE-
VIZIJI DEL IN NALOG, NA KA-
TERIH SE ZAVAROVALNA DOBA
ŠTEJE S POVEČANJEM**

UVOD IN PRAVNA UREDITEV

Štetje zavarovalne dobe s povečanjem je posebna oblika varstva delavcev v sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Bistvo tega ukrepa je v tem, da delavcem, ki opravljajo tako težko in zdravju škodljiva dela, da na njih ne morejo delati polno pokojninsko dobo, omogoči doseganje daljše pokojninske dobe in starostno upokojitev. Zavarovalna doba se šteje s povečanjem tudi delavcem, ki opravljajo dela oziroma delovne naloge, na katerih po določeni starosti ne morejo več opravljati svoje poklicne dejavnosti.

Stopnja povečanja zavarovalne dobe je odvisna od teže, škodljivosti ali narave dela in lahko znaša največ 50 % kar pomeni, da se dvanajst mesecev dejanskega dela šteje za 18 mesecev zavarovanja. Hkrati s povečanjem zavarovalne dobe, se sorazmerno zniža tudi starost, potrebna za pridobitev pravice do starostne pokojnine.

Štetje zavarovalne dobe s povečanjem je bilo prvič uvedeno v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v letu 1956 in je bilo do konca leta 1972 v celoti urejeno z zveznimi zakoni ter drugimi zveznimi predpisi. Od 1. 1. 1973 pa so v zveznem zakonu*

* Zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list SFRJ, št. 35/72, 23/82).

določena le še načela za priznanje zavarovalne dobe s povečanjem in pogoji, pod katerimi je možno določiti posamezna dela oziroma naloge kot dela in naloge, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem. V celoti ureja le štetje zavarovalne dobe s povečanjem za zavarovance, ki so zaposleni s polnim delovnim časom in imajo 70 % telesno okvaro oziroma so vojaški invalidi I. do VI. skupine, civilni vojni invalidi I. do V. skupine, slepi ali oboleli za distrofijo in sorodnimi mišičnimi in nevro-mišičnimi boleznimi, paraplegijo, cerebralno ter otroško paralizo.

Vsa ostala dela in naloge, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, postopek za njihovo določanje, stopnjo povečanja zavarovalne dobe za ta dela in naloge ter obseg ustreznega znižanja starostne meje v skladu z zakonom določa skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v svojih samoupravnih splošnih aktih. Pri tem upošteva strokovno mnenje specializiranih strokovnjakov in znanstvenih organizacij o nevarnostih in zdravju škodljivih vplivih na določnih delih in nalogah, o možnostih uvedbe varnostnih ukrepov za zmanjševanje škodljivi-

vih vplivov in o rokih, v katerih je možno te ukrepe izvesti ter omejiti ali odpraviti posebno težavnost in škodljivost. Pred odločitvijo mora skupnost dobiti mnenje Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Štetje zavarovalne dobe s povečanjem je za vojaške zavarovance urejeno v zveznem zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju vojaških zavarovancev. Te pravice uresničujejo v posebni skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja vojaških zavarovancev.

Na podlagi določb zakona o notranjih zadevah odloča o štetju zavarovalne dobe s povečanjem za pooblaščenca uradne osebe in delavce na določenih dolžnostih v organih notranjih zadev republiški sekretar za notranje zadeve medtem, ko o štetju zavarovalne dobe s povečanjem na določenih delih in nalogah v kazensko poboljševalnih zavodih odloča Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Navedeni delavci pa uresničujejo pravice na podlagi štetja zavarovalne dobe s povečanjem v enotni Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji.

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji je v letu 1973, ko je nanjo prešlo določanje del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem ter določanje stopenj povečanja, v statutu določila, da se še naprej uporabljajo prej veljavni predpisi na tem področju. Poleg del in nalog, na katerih se je že poprej štela zavarovalna doba s povečanjem, pa je s svojimi samoupravnimi splošnimi akti priznala pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem še delavcem na delih in nalogah v elektrolizi aluminija, v livarnah, v prevozništvu ter na delih oziroma nalogah dimnikarjev, poklicnih gasilcev, sekačev, pomorskih ribičev in kovačev.

Štetje zavarovalne dobe s povečanjem je izjemen in skrajšen ukrep, ki ga je možno uporabiti le kadar z vsemi ukrepi varstva pri delu ter drugimi ustreznimi ukrepi ni mogoče izboljšati težkih delovnih pogojev ter zdravju škodljivih razmer.

Delavcem, ki opravljajo težka in zdravju škodljiva dela je treba prvenstveno zagotoviti varstvo pri delu in jim z ustrežno organizacijo dela, izboljšanjem tehnologije, skrajševanjem delovnega časa, prerazporejanjem na lažja in manj škodljiva dela ter na druge načine omogočiti, da bi čim dlje živeli in delali, ne pa, da se predčasno upokojijo. Kljub takšni usmeritvi se število del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, povečuje. S tem se večajo obremenitve organizacij združenega dela, ki so

dolžne plačevati posebne prispevke in skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki mora zagotoviti sredstva za uresničevanje pravic na podlagi štetja zavarovalne dobe s povečanjem v nekaterih primerih celo ovira delavca pri uresničevanju njihovih interesov. Odkar velja ureditev, da delavcu, ki izpolni pogoje za polno osebno pokojnino, preneha delovno razmerje, se morajo namreč delavci, ki so s povečano zavarovalno dobo izpolnili te pogoje, upokojiti, čeprav še želijo delati in čeprav so še sposobni za delo. Zaradi tega se bilo v novem Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju,* ki se uporablja od začetka

* Uradni list SRS, št. 27/83.

leta 1984, določeno, da se zavarovanec pod določenimi pogoji lahko odpove štetju zavarovalne dobe s povečanjem.

V skladu z zakonom so Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije, Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji ter Gospodarska zbornica Slovenije sklenili družbeni dogovor o ukrepih in dejavnostih v zvezi z deli in nalogami, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem. Sprejeta je bila usmeritev, da lahko predlaga štetje zavarovalne dobe s povečanjem le tista organizacija združenega dela, ki je izvedla vse (možne) ukrepe varstva pri delu ter druge ukrepe in kljub temu ni mogla odpraviti težkih delovnih pogojev in zdravju škodljivih razmer na določenih delih oziroma nalogah. V družbenem dogovoru so navedeni tudi ukrepi za odpravljanje težkih delovnih pogojev ter zdravju škodljivih delovnih razmer ter opredeljene naloge posameznih udeležencev.

V toku je tudi postopek za sprejem novega zveznega družbenega dogovora o ureditvi postopka in usklajevanju meril za določanje del oziroma nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, s katerim naj bi bolj enotno uredili določena vprašanja štetja zavarovalne dobe s povečanjem, ki jih zdaj v posameznih republikah različno rešujejo. Udeleženska tega družbenega dogovora so le skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja in zveze sindikatov, ne pa izvršni sveti in republiške gospodarske zbornice.

Štetje zavarovalne dobe s povečanjem sme trajati le toliko časa, dokler so podane razmere, zaradi katerih je bilo uvedeno. Preverjanje nadaljnje utemeljenosti štetja zavarovalne dobe s povečanjem na posameznih delih oziroma nalogah je opredeljeno kot revizija štetja zavarovalne dobe s povečanjem.

Revizija del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, se je pričela že na podlagi tretje novele Zakona o

delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, po kateri je bil organ, ki je bil pristojen spremljati izvajanje predpisov o računanju zavarovalne dobe s povečanjem, določen do 31. 12. 1973 predlagati revizijo vseh delovnih mest, na katerih se je tedaj štela zavarovalna doba s povečanjem.

Zaradi spremembe pravne ureditve pokojninskega in invalidskega zavarovanja v letu 1973 in zaradi drugih razlogov, revizija ni bila končana v navedem roku. Kasneje je bila ponovno dogovorjena z zveznim in republiškim družbenim dogovorom o urejanju nekaterih vprašanj štetja zavarovalne dobe s povečanjem, vendar se do leta 1981 k izvedbi ni pristopilo. Revizija del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem je bila zato sprejeta v Družbeni plan SR Slovenije za obdobje 1981-1985 kot ena od prioritarnih zadolžitvev.

Z določbo 170. člena novega republiškega Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je bila Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja zadolžena opraviti revizijo del oziroma nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, do 31. decembra 1984.

STANJE NA PODROČJU ŠTETJA ZAVAROVALNE DOBE S POVEČANJEM

Po podatkih Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja je ob koncu leta 1983 delalo na 132 delovnih mestih oziroma delih in nalogah, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, 35.130 zavarovancev, kar predstavlja 4,40 % vseh zavarovancev v družbenem sektorju, ki jih je takrat bilo 797.878. Ob istem času je na območju SFR Jugoslavije obstajalo skoraj 600 različnih del in nalog, na katerih se je zavarovalna doba štela s povečanjem. Na njih pa je delalo 700.000 delavcev oziroma 11,4 % vseh zaposlenih.

V primerjavi z letom 1975 se je število del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, povečala od 94 na 132 različnih del in nalog. Število delavcev, ki delajo na njih se je v istem obdobju povečalo od 24.812 na 35.130 oziroma za 41,6 %.

Število del in nalog, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem v posameznih panogah dejavnosti in število delavcev, ki jih opravljajo, je razvidno iz naslednje preglednice:

V letu 1983 je največ delavcev opravljalo dela in naloge, na katerih se 12 mesecev dejanskega dela šteje za 14 mesecev zavarovalne dobe in sicer 14.172 ali 40,34 %; dela in naloge, na katerih se 12 mesecev dejanskega dela šteje za 15 mesecev zavarovalne dobe je opravljalo 10.552 ali 30,03 %; 9.981 delavcev je opravljalo dela in naloge, na ka-

(Nadaljevanje na 7. strani)

terih se šteje 12 mesecev dejanskega dela za 16 mesecev zavarovalne dobe; dela in naloge, na katerih se 12 mesecev dela šteje za 18 mesecev zavarovalne dobe pa je opravljalo 435 delavcev ali 1,22 % vseh delavcev s pravico do povečanja zavarovalne dobe.

Ob koncu leta 1983 je bilo skupno 256.308 upokojencev, od tega števila jih je delalo na delovnih mestih (oziroma delih in nalogah), na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem 29.295 ali 11,43 %. Njihova povprečna pokojninska doba znaša 34,6 let, na beneficiranih delih pa 18,8 let, kar predstavlja 48,6 % povprečne pokojninske dobe.

V primerjavi z letom 1982, se je skupno število upokojencev povečalo za 14.315 upokojencev, ali za 5,6 %, število upokojencev, ki so delali na delih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem pa za 1.935 upokojencev, ali za 6,6 %.

Na podlagi samoupravnega sporazuma o temeljih plana Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja za srednjeročno obdobje 1981-1985 so temeljne organizacije združenega dela v letu 1984 vplačale za štetje zavarovalne dobe s povečanjem skupno 1.517,5 milijonov din prispevkov. Stopnje prispevkov so odvisne od stopnje povečanja zavarovalne dobe in sicer znašajo:

— za povečanje od 12 na 14 mesecev	3,5 %
— za povečanje od 12 na 15 mesecev	5,2 %
— za povečanje od 12 na 16 mesecev	7,0 %
— za povečanje od 12 na 17 mesecev	8,8 %
— za povečanje od 12 na 18 mesecev	10,5 %

Vir prispevka je dohodek temeljne organizacije združenega dela, osnova pa bruto osebni dohodek delavca, ki opravlja dela in naloge, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

Skupnost bi morala z navedenimi prispevki zbrati sredstva za izplačevanje pokojnin, ki jih delavci s pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem prejmejo do dopolnitve splošnih pogojev za upokožitev, ki veljajo za ostale zavarovance in sredstva za ugodnejšo odmero njihovih pokojnin. Nadomestiti mora tudi izpad rednih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki jih delavci s pravico do povečane zavarovalne dobe plačujejo manj časa kot ostali zavarovanci.

Skupnost pri določitvi prispevnih stopenj ni upoštevala vseh obremenitev, ki jih ima pri zagotavljanju pravic na podlagi štetja zavarovalne dobe s povečanjem. Razliko solidarno pokrivajo ostali zavarovanci.

POTEK REVIZIJE

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja je v letu 1981 pripravila metodologijo in terminski plan za zvedbo revizije del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem. Planirala je, da bo revizijo opravila do konca leta 1985. V

skladu z zakonom je nato morala terminski plan spremeniti tako, da bi bilo možno končati revizijo že do 31. 12. 1984.

V revizijo so se vključili tudi ostali družbeni dejavniki, ki so zainteresirani za izvajanje ukrepov varstva pri delu in socialno varnost delavcev.

Organizacije združenega dela, v katerih obstajajo dela in naloge, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, so v postopku revizije pripravile poročila o delovnih pogojih in delovnem okolju. V ta namen so morale pripraviti poročila o izvajanju ukrepov varstva pri delu in drugih ukrepov, o izboljšanju delovnih pogojev in odpravljanju zdravju škodljivih vplivov in zagotoviti druge podatke.

Republiški odbori sindikatov delavcev posameznih dejavnosti so v sodelovanju s skupnostjo organizirali javno razpravo o reviziji v organizacijah združenega dela. Za usklajeno vodenje razprave in drugih aktivnosti na tem področju je skrbel Koordinacijski odbor za vprašanja povečane zavarovalne dobe pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije.

Gospodarska zbornica Slovenije bi morala strokovno oceniti vpliv modernizacije poslovanja, novih tehnoloških postopkov in sodobne organizacije dela na vseh delih in nalogah, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem. V okviru svojih pristojnosti so se v revizijo vključevale tudi inšpekcije dela in rudarski inšpektorji, manj pa sanitarna inšpekcija in druge inšpekcije.

Strokovno delo pri pripravi predlogov za revizijo so opravile strokovne institucije s področja varstva pri delu, zlasti Zavod za varstvo pri delu SR Slovenije, Inštitut za medicino dela, prometa in športa ter dispanzerji za medicino dela.

Formalno pravni postopek za izvedbo revizije je opravila skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Njena strokovna služba je aktivno sodelovala pri zbiranju podatkov in informacij, pripravila ustrezna gradiva in opravila druga strokovna, tehnična in administrativna dela.

Delo na reviziji del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, je potekalo v treh fazah. Najprej je bilo treba ugotoviti obstoj in stopnjo težavnosti dela ter stopnjo nevarnosti in škodljivosti del in nalog. Posebno pozornost je bilo treba posvetiti spremembam delovnih pogojev, tehnologije in organizacije dela, do katerih je prišlo v času od priznanja štetja zavarovalne dobe do izvedbe revizije. Navedene informacije je skupnost zbrala na podlagi:

— posebnih vprašalnikov za revizijo del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem;

— poročil o sanaciji težkih delovnih pogojev in zdravju škodljivih vplivov ter drugih poročil, ki jih običajno zahteva od organizacij združenega dela; v katerih obstajajo dela in naloge, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem;

— ugotovitev inšpekcijskih služb in

— ugotovitev komisij za beneficirano zavarovalno dobo v delovnih organizacijah in poslovnih združenjih.

V drugi fazi revizije so strokovna služba skupnosti in strokovne organizacije na področju varstva pri delu in medicine dela na podlagi elaboratov o težavnosti in škodljivosti dela na določenih delovnih mestih pripravile predloge sklepov o reviziji.

V nekaterih primerih so bili namesto elaboratov uporabljani tudi drugi dokumenti, zlasti tisti, na podlagi katerih je bilo prvotno priznано štetje zavarovalne dobe s povečanjem na določenih delih in nalogah. Kot podlaga za pripravo predlogov o reviziji so služili tudi elaborati, ki so bili pripravljani v postopku za priznavanje zavarovalne dobe s povečanjem v drugih republikah.

V zadnji fazi postopka revizije je skupščina skupnosti s sklepom odločila, ali se bo zavarovalna doba štela z isto stopnjo povečanja ali pa je stopnjo povečanja spremenila oziroma celo ukinita štetje zavarovalne dobe s povečanjem.

Skupnost in Zveza sindikatov Slovenije sta organizirali razpravo o predlogih sklepov o reviziji del in nalog, na katerih se šteje s povečanjem v vseh organizacijah združenega dela, ker obstajajo takšna dela oziroma naloge. Postopek za sprejem sklepov o reviziji del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem pa je nato tekel enako kot je določeno za določitev novih del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

Skupnost je posredovala predloge sklepov o reviziji v mnenje Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, Zvezi sindikatov Slovenije in Gospodarski zbornici Slovenije in jih nato sprejela po razpravi v delegacijah temeljnih organizacij in skupnosti.

Do konca leta 1984 je skupnost opravila revizijo vseh del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem. **Izjema so le dela in naloge v organih za notranje zadeve, za katera je proučil pogoje za nadaljnje štetje zavarovalne dobe s povečanjem Republiški sekretariat za notranje zadeve.**

S sklepi, ki jih je sprejela po opravljenem postopku revizije je skupnost določila, da:

— se zavarovalna doba na določenih delih oziroma nalogah še naprej šteje z enako stopnjo povečanja;

— se štetje zavarovalne dobe s povečanjem na določenih delih oziroma nalogah odpravi;

— se spremeni stopnja povečanja zavarovalne dobe s povečanjem na določenih delih in nalogah; ali

— da se odločitev o štetju zavarovalne dobe s povečanjem na določenih delih in nalogah odloži do določenega roka, do katerega morajo organizacije združenega dela, v katerih obstajajo ta dela in naloge, pripraviti elaborate, s katerimi bodo dokazale upravičenost štetja zavarovalne dobe s povečanjem.

1. Skupnost je po opravljenem postopku revizije s sklepi ugotovi-

vila, da še vedno obstajajo izredno težki delovni pogoji ter zdravju škodljivi vplivi in odločila, da se z enako stopnjo povečanja še naprej šteje zavarovalna doba, ki jo zavarovanci prebijejo na delih in nalogah:

- dimnikarjev,
- gasilcev,
- sekačev,
- delih in nalogah v elektro-lizi aluminija,
- v proizvodnje razstreliv in razstrelilnih snovi,
- v neželezni metalurgiji (Rudnik živega srebra Idrija — topilnica),
- v vojaških remontnih zavodih,
- na jedrskih napravah in v jedrskih laboratorijih,
- na področju radiologije v zdravstvenih zavodih,
- v pomorskem prometu (Splošna plovba Piran),
- na delih v zvezi s svincem in
- pri geoloških in drugih vr-tanjih,
- pri nizkih temperaturah,
- v proizvodnji stekla,
- na delih kanalizacij in v komunalnih dejavnostih,
- na delih zidarjev proti og-nju odpornih peči,
- na delih žgalcev klinkerja,
- na delih v pomorskem ri-bištvu in
- na delih in nalogah v umet-niški dejavnosti.

2. V postopku revizije je bilo ugotovljeno, da se je v grafični industriji bistveno izboljšala tehnologija dela in so odpadli razlogi za štetje zavarovalne dobe s povečanjem. Zato je skupščina skupnosti na svoji seji, dne 14. decembra 1983, s sklepom ukini-la štetje zavarovalne dobe s povečanjem na delih in nalogah:

- delavcev, ki delajo kot strojni stavci na linotipu, črkostavci na tipografski in ročni črkostavci (tipografiji);
- delavcev, ki delajo kot črkolivarji na monotipu, livarji na monotip-supri, livarji slepega stavnega gradiva (livarji razpor-nikov in medvrstnikov) in pomoč-niki v črkolivnicah;
- delavcev, ki delajo kot livarji svinca;
- delavcev, ki delajo kot ste-reotipirji svinčenih plošč in po-močniki v stereotipiji;
- delavcev, ki delajo kot jed-kavci bakra, jedkavci klišejev (cinkografiji) in pomočniki v de-lavnici klišejev.

Še naprej se šteje zavarovalna doba s povečanjem le delavcem na navedenih delih in nalogah v tistih organizacijah združenega dela, kjer se pogoji dela in tehnologija niso spremenili in jim še vedno grozi zastupitev s svincem.

Na podlagi navedenega sklepa je bilo ukinjeno štetje zavarovalne dobe s povečanjem približno 340 delavcem.

3. Na podlagi strokovnih elab-oratov o težavnosti dela ter o zdravju škodljivih vplivov je skupnost s sklepom določila nove stopnje povečanja zavarovalne dobe na delih in nalogah v rud-nikih, na katerih se je zavaroval-na doba že dotlej štela s pove-čanjem in stopnje povečanja zavarovalne dobe na novih delih v rudnikih v SR Sloveniji.

Spremebe v primerjavi s prejšnjo ureditvijo so nasleajne:

— 12 mesecev dejanskega dela in nalogah, ki se opravljajo poln delovni čas v jamah v rudnikih, v katerih je toliko kremenjaka, da obstaja nevarnost silikoze in dela v rudnikih, kjer so toksične prvine tolikšne, da obstaja nevarnost zastrupitve, se po navedenem sklepu šteje za 18 mesecev zavarovalne dobe. **Dotlej so se takšna dela štela s povečanjem 12 mesecev za 16 mesecev zavarovalne dobe;**

— delavcem, ki delajo v rudnikih na čelu in pri pripravah s polnim delovnim časom, se šteje 12 mesecev dejanskega dela za 17 mesecev zavarovanja in ne več za 16 mesecev, kot je veljalo poprej;

— na novo je bilo priznано štetje zavarovalne dobe s povečanjem rudarskim inšpektorjem, pod pogojem, da več kot polovico polnega delovnega časa prebijejo v rudnikih pod zemljo.

Na vseh ostalih delih in nalogah v rudnikih se še naprej šteje zavarovalna doba s povečanjem tako, kot je bilo določeno v poprej veljavnih predpisih.

4. Za nekatera dela in naloge je bilo v postopku revizije ugotovljeno, da so se v času od prvotne uvedbe štetja zavarovalne dobe s povečanjem bistveno spremenili delovni pogoji, intenzivnost zdravju škodljivih vplivov in tehnologija ter organizacija dela. Zaradi pomanjkljivih podatkov o ekoloških meritvah, o zdravstvenem stanju delavcev in o invalidizaciji ter pomanjkanju drugih informacij pa ni bilo možno objektivno oceniti, ali je še naprej upravičeno štetje zavarovalne dobe s povečanjem. Skupščina skupnosti je zato za takšna dela in naloge s sklepi določila roke, do katerih morajo biti pripravljene ustrezni strokovni elaborati, na podlagi katerih bo možno dokončno opraviti revizijo. Do takrat pa se bo zavarovalna doba štela s povečanjem tako, kot je bilo že poprej določeno. **Tako se bo zavarovalna doba štela s povečanjem po dosedanjih predpisih:**

— v železniškem prometu v TGA Boris Kidrič — do 31. 12. 1985;

— v železarnah — do 30. 6. 1986;

— v železniškem prometu, v luškem transportu, v neželezni metalurgiji v DO Cinkarna Celje in DO Emo Celje, v proizvodnji svinčenih akumulatorjev v Rudniku Mežica TOZD Tovarna akumulatorjev Vesna Maribor — do 31. 12. 1986;

— v cestnem in letalskem prometu, v proizvodnji železovih zlitin in kalcijevega karbida — do 31. 12. 1987;

— v livarnah — do 31. 12. 1989. leta.

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja je pri obravnavi poročil o pogojih dela ter zdravju škodljivih vplivih na delih in nalogah, na katerih se je še po dosedanjih sklepih skupnosti ali drugih predpisih štela zavarovalna doba s povečanjem ter na podlagi drugih informacij

ugotovila, da mnoge organizacije združenega dela niso opravile svojih obveznosti. Predvsem so bile pomanjkljivo opravljena ekološke meritve in periodičnih zdravstveni pregledi delavcev. Ekoloških meritev v posameznih organizacijah zaruženega dela sploh ne opravljajo ali pa jih opravljajo zelo nekontinuirano tako, da posamični rezultati ne dajejo zadovoljivega vpogleda in možnosti realnega ocenjevanja delovnih razmer. V nekaterih organizacijah, v katerih sicer opravljajo ekološke meritve, pa rezultatov teh meritev ne upoštevajo v zadostni meri. Tako tudi ni mogoče ocenjevati rezultatov uvajanja nove tehnologije, ki se je v zadnjih letih v marsikateri organizaciji izboljšala. To pa hkrati pomeni, da se v organizacijah združenega dela, v katerih obstajajo dela in naloge na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, ne uresničujejo oziroma nedosledno uresničujejo določbe zakona o varstvu pri delu in obveznosti iz družbenega dogovora o ukrepih in aktivnostih pri uveljavljanju in izvajanju štetja zavarovalne dobe s povečanjem. Glede na navedene ugotovitve je že pripravljen predlog nekaterih sprememb in dopolnitev zakona o varstvu pri delu. Od primeroma navedenih ukrepov v 3. členu družbenega dogovora za zmanjševanje in odpravo škodljivih vplivov na zdravstveno stanje delavcev je mogoče ugotoviti, da se organizacija združenega dela poslužuje v glavnem samo enega, to je zagotavljanju daljšega letnega dopusta delavcem na posebno težkih in zdravju škodljivih delih. Močno pa so zanemarjene ali skoraj popolnoma neuporabljene vse druge oblike, od spreminjanja tehnoloških postopkov do boljše organizacije dela. Nikjer, razen v zdravstvu pri delih z rentgenom in na nekaterih drugih delih, še ni bil uveden skrajšani delovni čas kot posebna oblika varstva delavcev v njihovi aktivni dobi. Tudi občasno razporejanje delavcev na lažja dela in naloge ni zažvelo. Organizacije praviloma tudi nimajo izdelanih sanacijskih programov o vrsti varstvenih ukrepov in časovnem programu za zmanjševanje težkih in zdravju škodljivih pogojev dela.

Zaradi naveoega skoraj za polovico del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, ni bilo možno sprejeti meritornih odločitev o nadaljnji utemeljenosti štetja zavarovalne dobe s povečanjem. Odločitev se praviloma odlaga za naslednja tri leta. V tem času bo možno opraviti vse posebne meritve in analize tako, da bo na podlagi rezultatov dveh ali trikratnih meritev možno strokovno nesporno ocenjevanje. Pri tem pa je potrebno opozoriti, da pomenijo zahtevani elaborati zelo zahtevno in obsežno strokovno delo in hkrati potrebo po precejšnjih finančnih sredstvih. V SR Sloveniji so za izdelavo elaboratov usposobljene le tri institucije, in sicer Zavod SRS Slovenije za varstvo pri delu v Ljubljani, Institut za medicino dela, prometa in športa v Ljubljani ter Visoka tehnična šola v Mariboru.

Glede na to, da je štetje zavarovalne dobe na področju organov za notranje zadeve urejeno j jakonom o notranjih zadevah in je republikemu sekretarju za notranje zadeve dano pooblastilo, da določi, kateri delavci organov za notranje zadeve opravljajo dolžnosti, na katerih imajo pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije sprejel sklep, da bo v organih za notranje zadeve opravila revizijo posebna komisija republiknega sekretarja za notranje zadeve. Ta komisija je v postopku revizije ugotovila, da bi vsakršno zmanjševanje števila pooblaščenih uradnih oseb vplivalo na učinkovitost dela organov za notranje zadeve. Značilno za ta dela in naloge je, da tudi z doslednim uveljavljanjem ukrepov varstva pri delu in drugih ukrepov ni možno preprečiti škodljivih vplivov, medtem ko skrajševanje delovnega časa oziroma občasno prerazporejanje ni združljivo z zakonu opredeljenimi obveznostmi pooblaščenih uradnih oseb. Posebna komisija pa je v reviziji ugotovila, da vsi delavci — pooblašcene uradne osebe in delavci na določenih dolžnostih v organih za notranje zadeve niso v enaki stopnji izpostavljeni škodljivim vplivom na zdravstveno stanje in sposobnost za uspešno opravljanje dela. Zaradi tega je bil oblikovan predlog za spremembo zakona o notranjih zadevah tako, da se zavarovalna doba ne bi štela vsem delavcem, ki opravljajo določene dolžnosti v organih za notranje zadeve, po enaki stopnji 2 mesecev dejanskega dela za 16 mesecev zavarovanja, temveč po različnih stopnjah povečanja oziroma največ po dosedanji stopnji.

Revizijo del in nalog, v kazenskih poboljševalnih zavodih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem je opravil Republiški sekretariat za pravosodje in upravo ter pri tem ugotovil, da je štetje zavarovalne dobe s povečanjem na teh delih se nadalje upravičeno.

SKLEPNE UGOTOVITVE

1. Skladno z določbo 170. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji do konca leta 1984 opravila revizijo del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

2. V postopku revizije je bilo ugotovljeno, da na delih in nalogah, ki jih je ob koncu leta 1983 opravljal 7741 delavcev, še vedno obstajajo tako težki delovni pogoji ter zdravju škodljivi vplivi, da je štetje zavarovalne dobe s povečanjem še nadalje upravičeno.

V grafični industriji se je toliko izboljšala tehnologija ter delovni pogoji, da je bilo ukinjeno štetje zavarovalne dobe na delih oziroma nalogah, ki jih je opravljal 340 delavcev.

V rudnikih pa je bilo v postopku revizije ugotovljeno, da so delovni pogoji še težji kot so bili takrat, ko je bilo štetje zavarovalne dobe prvič uvedeno. Zaradi tega je skupnost določila za dela in naloge, na katerih je bilo ob koncu leta 1983 zaposlenih 8700 rudarjev, višjo stopnjo povečanja zavarovalne dobe. Na preostalih delih oziroma nalogah v rudnikih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, niso bile ugotovljene spremembe težkih delovnih pogojev in zdravju škodljivih vplivov in so obveljale dosežane stopnje povečanja.

V postopku revizije je skupnost določila roke, do katerih morajo organizacije združenega dela s strokovno dokumentacijo, pripravljeno po določenih metodologiji dokazati, da še obstajajo pogoji za štetje zavarovalne dobe s povečanjem na delih in nalogah, an katerih je ob koncu leta 1983 delalo skupno 18.350 delavcev. Do poteka navedenih rokov se bo zavarovalna doba štela z dosedanjo stopnjo povečanja.

3. O reviziji povečanja zavarovalne dobe s povečanjem je Zveza sindikatov Slovenije organizirala temeljito razpravo v vseh organizacijah združenega dela, v katerih obstajajo dela oziroma naloge, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem. Revizija je tako predstavljala široko družbeno akcijo, s katero je prodrla vest, da štetje zavarovalne dobe s povečanjem ni trajna pravica nekaterih skupin delavcev, temveč skrajni in izjemni ukrep, ki ga uporabimo, kadar z drugimi ukrepi ni mogoče zagotoviti pogojev za varno delo, ki bi ga delavec lahko opravljal polno pokojninsko dobo.

4. Revizija je omogočila tudi celovit pogled stanja tehnologije, organizacije dela, varstva pri delu in drugih ukrepov za odpravljanje težkih delovnih pogojev ter zdravju škodljivih vplivov v organizacijah zaruženega dela, v katerih obstajajo dela, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

Pri tem je bilo ugotovljeno naslednje stanje:

— večina organizacij združenega dela ne izvaja dosledno predpisanih ukrepov varstva pri delu,

— organizacije združenega dela ne izvajajo ekoloških meritev oziroma jih izvajajo nekontinuirano,

— organizacije združenega dela ne pošiljajo delavcev, ki opravljajo težka in zdravju škodljiva dela, na občasne preventivne zdravstvene preglede,

— premalo je sistematičnega dela v preventivnem zdravstvenem varstvu in na področju varstva pri delu,

— večina organizacij združenega dela v svojih planskih aktih ni predvidela programov ukrepov za izboljšanje delovnih razmer ter olajšanje težkih delovnih pogojev na delih in nalogah, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

5. Republiški komite za delo ugotavlja, da je Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji izpolnila obveznost iz 170. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in opravila revizijo del in nalog, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Kako smo poslovali

Tabela I: DINAMIKA POSLOVANJA — INDEKSI FIZIČNEGA OBSEGA

TOZD/PROIZVOD	Enota mere	Plan poslovanja 1985		DOSEŽENO				INDEKSI			
		IX	I-IX	1984		1985		1985/84		1985	
				IX	I-IX	IX	I-IX	7:5	8:6	7:3	8:4
TOZD TOVARNA GLINICE											
Al hidrat Al2O3	t	9.000	78.933	9.904	80.534	8.973	79.025	89	98	100	100
Od tega: predelava Al2O3	t	400	3.000	462	3.376	583	3.956	126	117	146	132
Kalcinirana gl. — red. proiz.	t	8.248	74.760	8.000	75.604	7.412	72.762	93	96	90	97
Kalcinirana glin. — predelava	t	—	—	—	27	—	—	—	—	—	—
Prod. hidr. Al2O3 — red. proiz.	t	—	—	—	68	—	27	—	40	—	—
Prod. hidr. Al2O3 — predelava	t	400	3.000	462	3.349	583	3.956	126	118	146	132
Skupaj (kalc. gl. + prod. kidr.)	t	8.648	77.760	8.462	79.048	7.995	67.745	94	97	92	99
Raztop. vod. steklo	t	1.211	11.018	995	6.425	643	6.084	65	95	53	55
Od tega: predelava	t	288	2.618	424	1.341	—	124	—	9	—	5
Zeolit A — suhi	t	295	2.695	60	930	134	1.100	223	118	45	41
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA											
Elektrolitski Al — hala A	t	1.697	15.445	1.715	15.824	1.682	15.640	98	99	99	101
Elektrolitski Al — hala B	t	1.989	18.097	1.963	18.429	1.949	18.086	99	98	98	100
Elektrolitski Al — hala B6P	t	89	812	91	333	86	823	95	247	97	101
Skupaj hala A+B+B-6P	t	3.775	34.354	3.769	34.586	3.717	34.549	99	100	98	101
Anodna masa	t	2.288	20.592	2.123	19.286	2.066	20.848	97	108	90	101
TOZD PREDELAVA ALUMINIJA											
Al formati	t	1.243	11.313	1.430	13.746	2.424	15.577	170	113	195	138
Al formati — za izparilce	t	—	—	—	1.247	65	633	—	51	—	—
Al žica	t	317	2.883	365	2.768	68	952	19	34	21	33
Al trak — ozki za prod.	t	82	784	—	513	— 43	897	—	175	—	120
Al trak — ozki za rondel.	t	329	2.992	269	2.425	194	2.216	72	91	59	74
Rondelice	t	164	1.496	103	1.156	95	1.164	92	101	58	78
Al trak — široki za prod.	t	411	3.740	499	3.008	— 120	2.586	—	86	—	69
Al trak — široki za izparil.	t	206	1.870	102	528	156	1.760	153	333	76	94
Izparilniki	t	82	748	86	871	77	1.009	90	116	94	135
Al zlitine: gnetne	t	680	6.185	604	6.174	579	6.078	96	98	85	98
livarske	t	719	6.544	699	6.144	337	5.823	48	95	47	89
Predzlitine: last. poraba	t	88	799	84	806	104	879	124	109	118	110
Drogi za kline + stikala	t	8	75	4	147	6	48	150	33	75	64
Tokovodniki za MPPAI	t	82	750	—	—	—	—	—	—	—	—
Livarna skupaj	t	4.411	40.143	4.245	39.534	3.942	39.625	93	100	89	99
Od tega: blagov. proizv.	t	37.80	34.407	3.786	34.380	3.417	34.086	90	99	90	99
Pretapljanje Al	t	362	3.291	311	2.559	246	1.973	79	77	68	60

TOZD Tovarna glinice

Proizvodnja Al hidrata Al2O3 znaša v mesecu septembru 8.973 t (indeks 100), od tega je predelano 583 ton (indeks 146). V času od I-IX smo proizvedli 79.025 ton in s to količino presegli plan za 92 ton (indeks 100), proizvodnje v enakem obdobju preteklega leta pa nismo dosegli za 1.509 ton oz. 2 %.

V devetem mesecu smo proizvedli 7.412 ton kalcinirane glinice, Al hidrata Al2O3 smo prodali iz predelave 583 ton, to je skupaj 7.995 ton in je za 653 ton oz. 8 % manj kot smo predvideli v Iz tabele II je razvidno, da smo pri proizvodnji Al hidrata Al2O3 v devetih mesecih porabili 101 % boksita, 84 % Na hidroksida, 98 % pare, 179 % žganega apna in 105 % električne energije napram porabi.

Pri proizvodnji kalcinirane glinice smo od januarja do septembra presegli porabo toplotne energije za 2 % in električne energije za 9 %.

V mesecu septembru smo proizvedli 643 ton raztopljenega vodnega stekla (indeks 55), v obdobju I-IX znaša proizvodnja 6.084 ton in je za 45 % manjša od načrtovane. Od skupne proizvodnje vodnega stekla smo od januarja do septembra predelali 124 ton, to je samo 5 % planirane količine.

Proizvodnja zeolita A-suhega je v devetem mesecu dosežena s 134 ton oz. 45 % načrtovane količine, od začetka leta pa do devetega meseca smo proizvedli 1.100 ton, to je 1.595 ton oz. 59 % manj kot smo načrtovali.

TOZD Proizvodnja aluminija

V hali A smo septembra proizvedli 1.682 ton elektrolitskega Al in s to količino nismo dosegli planirane količine za 15 ton oz. 1 %. Kumulativna proizvodnja znaša 15.640 ton in je za 195 ton večja od načrtovane (indeks 101) in 184 ton manjša od proizvodnje v enakem obdobju preteklega leta (indeks 99).

V hali B znaša septemberska proizvodnja 1.949 ton in je 40 ton manjša od planirane (indeks 98). Od januarja do septembra smo proizvedli 18.086 ton in za 11 ton presegli načrtovano proizvodnjo poskusnih peči v hali B je v septembru dosežena z 86 ton in je za 3 % manjša od predvidene, od I-IX pa znaša 823 ton in za 1 % presega načrtovano. Proizvodnja Al v hali A, B in B-6P znaša v septembru 3.717 ton in je za 58 ton oz. 2 % manjša kot smo planirali, od januarja do septembra pa znaša 34.549 ton in za 195 ton presega planirano v letnem planu poslovanja (indeks 101).

V hali A smo v času od I-IX porabili 97 % anodne mase, 54 % kriolita, 100 % Al fluorida in 99 % el. energije

V hali B smo od januarja do septembra presegli porabo Al fluorida za 1 %, ostalih surovin pa smo porabili manj kot smo načrtovali in sicer: anodne mase in el. energije za 1 %, kriolita pa za 22 %.

Pri proizvodnji poskusnih peči smo porabili 3 % manj anodnih blokov, 18 % kriolita, 47 % Al fluorida in 1 % el. energije napram planirani porabi.

Tabela II: PREGLED PORABLJENIH NAJVAŽNEJŠIH SUROVIN NA EN

TOZD/PROIZVOD	Enota mere	Plan 1985	DOSEŽENO		INDEKSI	
			IX	I-IX	4:3 5:3	
					4	5
TOZD TOVARNA GLINICE						
Al hidrat — Al2O3						
— boksit	t *	2,611	2,659	2,634	102	101
— Na hidroksid 100 %	t *	0,10655	0,07120	0,08946	67	84
— para	t	4,450	4,03154	4,36734	91	98
— žgano apno	t	0,0405	0,06418	0,07259	158	179
— el. energija	kWh	360.653	378.146	378.489	105	105
Kalcinirana glinica						
— toplotna energija	GJ	5,445	5,97925	5,57696	110	102
— para	t	0,0402	0,04020	0,04017	100	100
— Al fluorid	t	0,000412	0,000202	0,000155	49	37
— el. energija	kWh	31,174	32,54235	33,90247	104	109
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA						
Elektrolit. Al — hala A						
— glinica	t	1,920	1,91990	1,91995	100	100
— anodna masa	t	0,575	0,58213	0,56002	101	97
— kriolit	t	0,030	0,01662	0,01615	55	54
— Al fluorid	t	0,040	0,03719	0,04019	93	100
— el. energija	kWh	17,971	17,904	17,719	100	99
Elektrolit. Al — hala B						
— glinica	t	1,920	1,91988	1,92001	100	100
— anodna masa	t	0,565	0,53971	0,55898	96	99
— kriolit	t	0,030	0,01919	0,02347	64	78
— al. fluorid	t	0,040	0,04364	0,04038	109	101
— el. energija	kWh	17,537	17,649	17,324	101	99
Elektrolitski Al — hala B6P						
— glinica	t	1,920	1,92419	1,92071	100	100
— anodni bloki	t	0,600	0,60508	0,58154	101	79
— kriolit	t	0,030	0,02550	0,02466	85	82
— Al fluorid	t	0,040	0,01913	0,02120	48	53
— el. energija	kWh	16,979	17,713	16,734	104	99
Anodna masa						
— petrolkoks	t	0,67165	0,64092	0,64646	95	96
— katranska smola	t	0,338015	0,36782	0,36556	109	108
— mazut	t	0,0055	0,00201	0,00142	37	26
— el. energija	kWh	150	136	130	91	87
* programiran normativ						

Razpis koriščenja kapacitet v Štuhčevem domu pri Treh kraljih na Pohorju

Obveščamo vse delavce TGA, da sprejemamo prijave za zimski oddih v Štuhčevem domu pri Treh kraljih na Pohorju. Zimska sezona traja od 1. 1. do 1. 4. 1986.

Prednostni red koriščenja se določa po naslednjih kriterijih:

1. Prednost pri dodelitvi imajo tisti delavci, ki niso koristili kapacitet Štuhčevega doma v zimski sezoni jadnjih pet let oziroma so letovali v petih letih manjkrat.

2. Prednost imajo kandidati z daljšo delovno dobo v delovni organizaciji, ki so zadnjikrat letovali v letu zaposlitve kandidata s krajšo delovno dobo.

3. V primeru, da bo prijavljenih več delavcev, ki enako dobo niso letovali pri Treh kraljih na Pohorju, se upošteva daljša delovna doba v TGA.

Lahko se prijavite v naslednjih terminih:

1. 11. — 8. 11. 1985; 8. 11. — 15. 11. 1985; 15. 11. — 22. 11. 1985; 22. 11. — 29. 11. 1985; 29. 11. — 6. 12. 1985; 6. 12. — 13. 12. 1985; 13. 12. — 20. 12. 1985; 20. 12. — 27. 12. 1985; 27. 12. — 3. 1. 1986; 3. 1. — 10. 1. 1986; 10. 1. — 15. 1. 1986; 15. 1. — 20. 1. 1986; 20. 1. — 25. 1. 1986; 25. 1. — 1. 2. 1986; 1. 2. — 8. 2. 1986; 8. 2. — 15. 2. 1986; 15. 2. — 22. 2. 1986; 22. 2. — 1. 3. 1986; 1. 3. — 8. 3. 1986; 8. 3. — 15. 3. 1986; 15. 3. — 22. 3. 1986; 22. 3. — 29. 3. 1986.

Cene nočitev v Štuhčevem domu za leto 1985-86 so naslednje:

1. Smučarska sezona:

— 180 din za nočitev po osebi za člane kolektiva in družinske člane. Za družinske člane štejemo zakonca, otroke in posvojence pa le v primeru, če jih prijavljeni delavec preživlja. Enako ceno plačajo tudi upokojeanci TGA.

— 350 din za nočitev po osebi za tuje goste.

2. Izvensmučarska sezona:

— 80 din za nočitev za člane kolektiva in družinske člane. Za družinske člane štejemo zakonca, otroke in posvojence pa le v primeru, če jih prijavljeni delavec preživlja. Enako ceno plačajo tudi upokojeanci TGA.

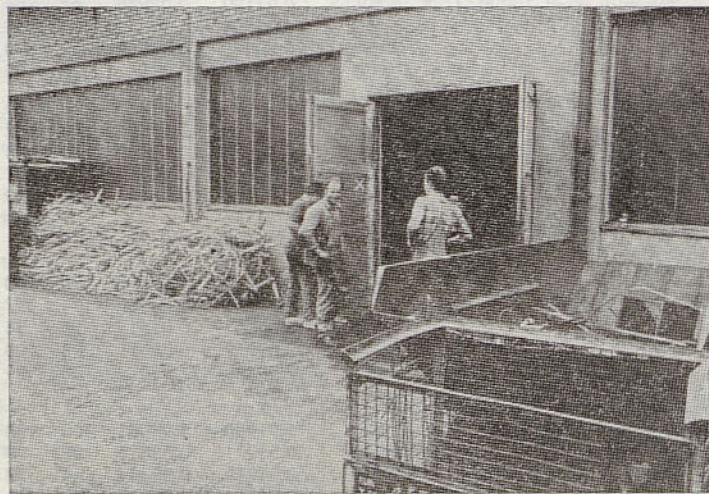
— 160 din za nočitev po osebi za tuje goste.

Pravilno izpolnjene prizave dostavite Službi za družbeni standard do 15. 11. 1985. Nepravilno izpolnjene prijave in prijave brez ustreznih potrdil ne bomo upoštevali.

Opozorjamo delavce, da so izdelane nove prijave in so dosedanje neveljavne.

Služba za družbeni standard

Na dvorišču

valna doba šteje s povečanjem. S tem je pripravljena podlaga za nadaljnje kontinuirano spremljanje delovnih pogojev, stanja na področju varstva pri delu in delovnih razmer ter izvajanje drugih ukrepov za varstvo delavcev v organizacijah združenega dela, v katerih obstajajo dela in naloge, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem.

Članica odbora B.K.

Kako smo poslovali

(Nadaljevanje z 9. strani)

Meseca septembra smo proizvedli 2.066 ton anodne mase in s to količino nismo dosegli plana za 10 %. Kumulativna proizvodnja je 20.848 ton in je za 256 ton oz. 1 % večja od načrtovane in 1.562 ton oz. 8 % večja kot v enakem obdobju preteklega leta.

Naši krvodajalci

V akciji 17. in 19. 9. 1985 so kri darovali

1. Skledar Jože	Apache 22	A neg.
2. Florjančič Franc	Moškanjci 64	B neg.
3. Dovečar Janko	Strejanci 33	A neg.
4. Ivančič Franc	Lovrenc 19	A neg.
5. Ferlinc Darko	Krajgerjeva	A neg.
6. Šemrl Anica	Krajgerjeva 13	A neg.
7. Plohl Maks	Ob Dravi 3	B neg.
8. Skledar Stanko	Apache 144	AB poz.
9. Šeruga Lovrenc	Kidričevo 31	0 poz.
10. Kosi Ivan	Vel. Nedelja	A poz.
11. Pešl Miran	Arbajterjeva 8	0 poz.
12. Krapša Janko	Potrčeva 46	0 poz.
13. Vidovič Stefan	Selska 52	A poz.
14. Gabrovec Janez	Videm 13	A poz.
15. Zorec Alojz	Aškerčeva 13	A poz.
16. Kokot Marjan	Kidričevo 36	A poz.
17. Tetičkovič Franc	Lovrenc 82	0 poz.
18. Hameršak Franc	Zagrebska 12	0 poz.
19. Belšak Vlado	Janški vrh 48	A poz.
20. Horvat Miran	Bolečka vas 5 a	A poz.
21. Perko Stanko	Kajuhova 11	A poz.
22. Arnuš Drago	Kidričevo 6	A poz.
23. Šohar Vojko	Zg. Hajdine 45	B poz.
24. Kumer Marjan	Murnova 2	A poz.
25. Jovanović Slobodan	Prešernova 11	0 poz.
26. Matič Josip	Kopališka 17	0 poz.
27. Čeh Nada	Kajuhova 1	A neg.
28. Rižner Renato	Spuhlja 107 b	0 poz.
29. Bec Drago	Zagorci 80	A poz.
30. Cestnik Vekoslav	Zg. Hajdina 98	B poz.

1. Beranič Franc	Lovrenc na Dr. polju	AB poz.
2. Mesarič Radovan	Stogovci 34	0 poz.
3. Pernek Vesna	Tržec 1	B poz.
4. Mohorko Branko	Apache 284	A neg.
5. Vogrinec Stefan	Popovci 17	A poz.
6. Bogdan Rudi	Vlahovičeva 9	AB poz.
7. Kovačec Stanko	Formin 13	AB poz.
8. Pintar Anton	Pleterje 4	AB poz.
9. Lampret Jože	Meavedce 26	AB poz.
10. Predikaka Jože	Apache 13	A poz.
11. Landero Danilo	Apache 104	0 poz.
12. Majcen Avgust	Sodinci 54	B poz.
13. Klajderič Zvonko	Mežanova 18	0 poz.
14. Polanič Jože	Muzejski trg 1	0 poz.
15. Majhen Janez	Jurovci 4	0 poz.
16. Cafuta Lucija	Skorba 57	0 poz.
17. Novak Jožefa	Kidričevo 8	AB poz.
18. Oršulič Stipe	Ulica 25. maja 4	AB poz.
19. Majcen Alojz	Volkmerjeva 21	AB poz.
20. Lamot Jurček	Trnovci 1	B poz.
21. Primožič Maks	Breg 82	0 poz.
22. Sakelšek Marjan	Mladinska 6	B poz.
23. Gojkovič Srečko	Mežanova 13	AB poz.
24. Novak Branko	Sp. Hajdina 80	A poz.
25. Horvat Rudi	Kajuhova 12	0 neg.
26. Mohorko Vlado	Kungota 20	0 neg.
27. Klinger Franc	Turniška 25	B neg.
28. Princ Ivan	Podložje 39	A neg.

Pri proizvodnji anodne mase smo v času od I-IX presegli samo porabo katranske smole za 8 %, petrolkoks smo porabili 4 % manj, mazuta 74 % in el. energije 13 % manj kot smo načrtovali.

TOZD Predelava aluminija

V litarni in obratu predelave smo v septembru proizvedli 3.932 ton različnih livarniških proizvodov ter s to količino nismo dosegli plana poslovanja za 469 ton (indeks 89). V času od januarja do septembra znaša proizvodnja 39.625 ton in je prav tako manjša od planirane za 518 ton oz. 1 %. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta je letošnja proizvodnja večja za 91 ton (indeks 100).

Mesečna blagovna proizvodnja je 3.417 ton, to je samo 90 % planirane količine, kumulativna proizvodnja pa je 34.086 ton in ne dosega plana za 321 ton oz. 1 %.

V mesecu septembru smo pretopili 246 ton Al za tuje naročnike, to je 32 % manj kot smo predvideli v letnem planu, od I-IX pa je pretopljeno 1.973 ton Al ter ne dosega planske količine za 1.318 ton (indeks 60).

Gradivo pripravila:
Dragica Leskovar

Dopisujte v
Aminij

Prijateljstvo še bolj poglobljeno

Naši gasilci v Arandelovcu

Prijateljstvo z občani pobratene občine Arandelovac in občine Ptuj je še bolj poglobljeno. Poglobili so ga gasilci Industrijskega gasilskega društva Tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo in gasilci industrijskega dobrovoljnega gasilskega društva Tovarne Šamota iz Arandelovca 28. 9. 1985 s podpisom listine o prijateljstvu in stalnem sodelovanju.

Listino so podpisal v Arandelovcu na razširjeni sejo IDVD Šamot Arandelovac. Slavnostnemu podpisu listine so iz naše občine, zraven delegacije IGD TGA Kidričevo in vodstva delovne organizacije TGA, prisostvovali še predstavniki občinske gasilske zveze ter predsednik občinske požarne skupnosti z občine Arandelovac pa zraven članov IDVD Šamot še predstavniki IDVD Elektroporcelana, predstavniki občinskih organov požarnega varstva, občinski požarni inšpektor in predsednik požarne skupnosti SR Srbije.

Ob osrednjem dogodku srečanja — podpisu listine — so bili še razni formalni in neformalni pogovori med gasilci o varstvu pred požarom, civilni zaščiti in

ostalimi življenjskimi problemi. Izmenjane so bile izkušnje, od katerih bomo imeli vsi veliko koristi. Zraven že ustaljenih področij sodelovanja, je bilo dogovorjeno, da se to razširi še s sodelovanjem pionirjev gasilcev. Prav tako je bila z navdušenjem sprejeta v spominskem parku Šumarice v Kragujevcu pobuda pionirjev SR Slovenije in SR Hrvatske o postavitvi spominskega obeležja v omenjenem parku.

Naši gostitelji gasilci Arandelovca in vsi občani so nas sprejeli prijateljsko in bratsko, tako kot je to navada Šumadincev.

O tem so v naše zadovoljstvo izkoristili priliko in nam razkazali naravne in zgodovinske znamenitosti Arandelovca in bližnje okolice Šumadije. Ogledali smo si spominski park Šumarice v Kragujevcu, mavzolej Karadorđevićev Oplenac v Topoli, bližnjo goro Bukuljo, proizvodnjo šamota, elektroporcelana itd.

Ob tej priložnosti prenašamo prijateljske in bratske pozdrave občanov Arandelovca občanom Ptuj in se jim javno zahvaljujemo za prisrčen sprejem in gostoljubnost.

R.M.

Kadrovske vesti

DELA VCI, KI SO SE ZAPOSILI V TGA KIDRIČEVO V MESECU SEPTEMBRU 1985

V TOZD TOVARNA GLINICE: Lesjak Anton, Kropec Maks, Kores Zvonko, Pišek Jože, Kline Franc, Rodošek Branko, Lorbek Marjan, Lorbek Makr, Strelec Branko, Cestnik Alojz, Kojc Dušan, Jazbec Jožef, Nahberger Peter, Kojc Anton.

V TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA: Vajda Zdenko, Peharda Albin, Bajrić Husein.

V TOZD PREDELAVA ALUMINIJA: Krajnc Slavko, Kodrič Rajko, Lesjak Miran.

V TOZD VZDRŽEVANJE: Kramberger Miran, Mohorko Matevž, Frangež Teodor, Strafela Andrej, Kovačič Stanislav, Korže Franc, Kovačič Radko, Drevenšek Marijan, Sagadin Bojan, Dajnko Stojan.

V TOZD LLBK TRBOVLJE: Stojko Božo, Tahirović Ahmet, Caranović Kadička, Zupančič Venčeslav.

V TOZD KONTROLA KVALITE: Pilinger Marjan.

V DSSS: Frangež Emilija.

DELA VCI, KI SO ZAPUSTILI DELOVNO ORGANIZACIJO V MESECU SEPTEMBRU 1985

IZ TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA: Veršič Marjan, Fic Ljubomir.

IZ TOZD PREDELAVA ALUMINIJA: Klaneček rFanc.

IZ TOZD VZDRŽEVANJE: Ernecl Drago, Valenko Emil.

IZ DSSS: Kozoderc Renata, Lukman, Aljaž, Sakelšek Antonija, Ivanuš Dragica, Vtič Angela, Horvat Irena, Belšak Marjeta.

IZ TOZD LLBK TRBOVLJE: Urbanja Vanja, Arh Albin, Džombić Abdulvahid, Vučinić Zvonko.

UPOKOJENCI

Drevenšek Franc iz TOZD Vzdrževanja.

Murko Alojz iz TOZD Proizvodnja aluminija.

Kirbiš Franc iz TOZD Proizvodnja aluminija.

Jelen Helena iz TOZD Vzdrževanja.

Lebar Ivan iz TOZD Proizvodnja aluminija.

UMRLI

Predikaka Stanislav iz TOZD Proizvodnja aluminija.

VPRAŠALI STE — ORGOVARJAMO

Kaj je zajeto v stroške tople malice

Delavska sveta tozda Promet in DSSS sta zahtevala poročilo v tem, kaj je zajeto v stroške toplega obroka. FRS je odgovoril.

V sodelovanju s Službo za družbeni standard in Sektorjem za plan, organizacijo in AOP smo ugotovili naslednje elemente stroškov toplega obroka v 2. polletju 1985:

	Cena obroka	Struktura v %
povprečna cena živil v toplim obroku izračunana na osnovnih desetih standardnih obrokih	din 227,00	78,3
amortizacija	din 2,50	0,9
energija	din 6,50	2,2
material za čiščenje pisarniški material	din 6,50	2,2
odpis DI in embalaže	din 9,00	3,1
varstvo pri delu in zdravstvene storitve	din 2,40	0,7
stroški prevoza in prehrana delavcev obveznosti iz dohodka	din 5,10	1,8
osebni dohodki sklad skupne porabe	din 27,00	9,3
	din 1,20	0,5

SKUPAJ POVPREČNA LASTNA CENA din 290,00 100,0

Posebej poudarjam, da v stroške toplega obroka za 2. polletje niso zajeti stroški investicijskega vzdrževanja, ker so popravila bila zaključena v glavnem do 30. 6. 1985.

ISKRICE

Mnogi ljudje so pavze v simfoniji. Nietzsche

× × ×

V toliki spremenljivosti vsega človeškega je samo smrt gotova, a vseeno se vsi žalostijo nad edino stvarjo, ki nikogar ne vara. Seneka

× × ×

Smrt mladih ljudi je brodolom, smrt starih prihod v luko. Plutarh

× × ×

So mar mrtvi padli zaman? Če naj svet ostane tak kot je, potem so. Barbusse

× × ×

Dan za dnem človek gleda, kako bitja umirajo, pa se kljub temu obnaša, kot da sam ne bo nikoli umrl. Mahabharata

× × ×

Ko podirate spomenike, shranite podstavke, vedno se dajo uporabiti. Stanislaw Jerzy Lec

Zakaj tako hitro pride

Zmeraj odhajaš in se vračaš na delo, enkrat pa se ta pot konča. Tako se je končala moja delovna pot. Vedno sem se bal slovesa od ljudi, prijateljev in dobrih sodelavcev, katere sem cenil, spoštoval, bil z njimi in med njimi srečen ter zadovoljen. Pa vendar je prišel prvi avgust, ko se je bilo treba posloviti in iti v pokoj.

Zahvaljujem se vsem, s katerimi sem delal in sodeloval. Bili ste dobri, čudoviti, ohranili vas bom v lepem, nepozabnem spominu.

Lepa hvala za darilo. Imam ga na vidnem mestu. Vidim ga večkrat na dan in takrat sem z mislimi med vami. Če sem komu kaj žalega storil, prosim, naj mi oprost, saj to ni bil moj namen. Želel sem le vsakemu pomagati!

Ob koncu vam želim, da ostane dobri prijatelji in delavci tako kot ste bili takrat, ko sem bil še med vami, obenem pa še veliko delovnih uspehov.

Še zadnjič: Veselo na delo!

Vaš sodelavec iz tozda Predelava aluminija Janez Pulko.

ZAHVALI

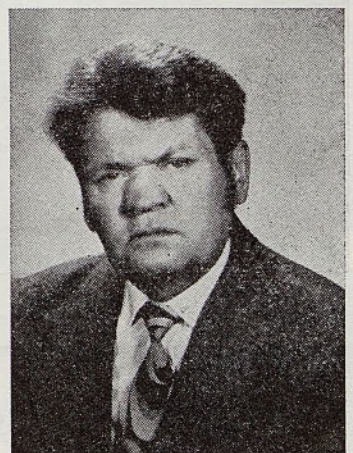
Ob izgubi dragega moža, očeta in strica

JANEZA FICKA

upokojenca TGA, pred upokojitvijo zaposlenega v TOZD Promet, se iskreno zahvaljujemo sodelavcem, znancem in prijateljem, ki so v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, ga spremljali na njegovi zadnji poti ter darovali cvetje in vence.

Zahvaljujemo se Konferenci sidikata TGA za materialno pomoč.

Žalujoci: žena Antonija, hčerka Antonija z družino in ostalo sorodstvo.

Ob smrti naše ga dragega očeta

STANKA PREDIKAKA

se najlepše zahvaljujemo osnovni organizaciji sindikata ter sodelavcem iz flotacije, moškemu pevskega zboru TGA in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci otroci

Vas zanima še kaj? Pošljite vprašanja v uredništvo Aluminija, v naslednji številki vam bomo posredovali odgovor.

(Nadaljevanje s 1. strani)

da bo problem domačih virov financiranja prisoten ne samo sedaj, ampak vso dobo trajanja projekta. Temu je prilagojena tudi strategija realizacije projekta, ki je v zaključevanju finančnih konstrukcij za delne podprojekte, ki predstavljajo zaključene celote. Danes se to odraža v pripravljanih delih za katero smo vložili prošnjo za izdajo gradbenega dovoljenja in za izdajo gradbenega dovoljenja za gradbeni in instalacijski del elektroizolacije C, peči za žganje anod in sestavljalnico anod v predračunski vrednosti, ki je v IP predvidena za porabo v 2. polletju 1985 do vključno 31. junija 1986. Takšen pristop omogoča tudi nova zakonodaja. Po vsem smo dožni zagotoviti za investicije sredstva v višini, ki jo zahteva dinamika gradnje v teku 1 leta dni. Za pripravljala dela in porabo sredstev do 31. junija 1986 so predvideni lastni viri, sredstva združevalcev in tudi krediti. Zavlačevanje sprejema obveznosti članic konzorcija bank zaenkrat ne moti, da se aktivnosti ne bi odvijale skladno s terminskim planom.

V predhodnem poročilu je bila dana informacija o najetju tujega kredita. Mariborska banka in ZB-LB sta dali garancijo, v kratkem bo pridobljeno tudi soglasje Narodne banke Jugoslavije s čimer bo postala kreditna pogodba veljavna in bomo lahko poravnali obveznosti do dajalca tehnologije kot tudi avanse do dobaviteljev opreme. Ti so se namreč na naš razpis odzvali s svojimi ponudbami, ki čakajo na komisije, da jih ovrednotijo in izberejo najugodnejšega ponudnika v naslednjem mesecu.

Izvajalec pripravljanih del bo izbran v kratkem. V teku je izdelava tehnoloških projektov in priprava osnov za projektiranje opreme, na osnovi razpisnih pogojev za domačega projektanta se pristopa k zbiranju ponudb.

Na zadnji seji DS je bilo postavljeno vprašanje zelene luči za projekt. Ustno je bilo obrazloženo stanje v okolju s katerim je projekt povezan. Ni rožnato, ne gre kot po maslu, vendar projekt prihaja v fazo fizične realizacije. Še naprej se bodo oglašali takšni, ki so do projekta sovražno razpoloženi in mu očitali neracionalnost iz narodnogospodarskega vidika. To ne velja samo za naš projekt, ampak za vse surovinske projekte, ki so kapitalno in energetske intenzivni. Oglašajo se predvsem tisti, ki smatrajo da sodijo v skupino t.i. predelovalne industrije visoke stopnje predelave in jim je po razvojnih usmeritvah dodeljena vloga odrešnika gospodarstva v prihodnosti. Vendar ne na osnovi obstoječih tehnologij in znanja, ampak na osnovi nakupov nove opreme in znanja, ki je skrito in ga je potrebno šele mobilizirati.

Zato ne pričakujemo zelene luči. Nekateri bomo srečni, če bomo projekt pripeljali do cilja ob stalnem utripanju rumene. Za naš projekt je namreč zunanje okolje takšno, da bolj odgovarja križišče s stalno utripajočo rumeno lučjo, kot tistemu, kjer si sledijo zelena, rumena, rdeča. To pa pomeni, da je projekt odvisen predvsem od naših odločitev, včasih tudi na račun izsiljevanja vrednosti.

Ivan Kodrič, dipl. ing.

Izparilci

Kaj veš o alkoholizmu?

Poskusite odgovoriti

Občinska organizacija RK Ptuj je dobila vprašanja — KVIZ Kaj veš o alkoholizmu.

Preberite jih in razmislite o njih. Tokrat objavljamo pet vprašanj, v naslednji številki bomo objavili odgovore in naslednjih pet vprašanj.

Kogar problematika zanima, ali potrebuje kakšen nasvet, naj se obrne na obratno ambulanto.

V TGA narava že umira. Zadnji čas je, da storimo nekaj, Govori se o službi za ekologijo. O tem bomo, ko bo čas za to, razpravljali vsi.

Verjetno bomo v dvomih, kot vedno, kadar hočemo v TGA kaj novega, zato preberite sestavek, ki ga je objavila Delavska enotnost (8. avgusta 1985).

Indijanci so vedeli, kaj je zemlja . . . In mi?

ZEMLJA NAM JE MATI

Abraham Lincoln je hotel biti Indijancem pravi oče. Želel je kupiti njihovo zemljo in jih spraviti v rezervate, kjer bi bili varni, preskrbljeni . . . Indijanski poglavar Seattle mu je odgovoril in ta odgovor pošilja UNEP (program Združenih narodov za človekovo okolje) vsako leto po vsem svetu. Kot pozdrav in svarilo! Lepo in žalostno ga je brati:

»Kako bi se lahko prodalo ali kupilo nebo ali zemljina toplota? Kaj takega je nam popolnoma tuje. Mi nismo lastniki svežine zraka in bistrine vode, da bi lahko kupčevali z njim. Beli človek pa se do zemlje — svoje matere — in do svojega brata — neba — vede, kot bi to bile stvari, ki jih lahko kupiš, ukradeš ali prodaš kakor živino ali nakit . . .

Vsak delček te zemlje, vsaka barova iglica, vsako zrno peska v rečni plitvini, vsaka meglica v gozdni temi so mojemu ljudstvu sveti. Dišeče trave so nam sestre; jelen, žrebec, veliki orel so nam bratje. Kamniti vrhovi, sončni pašniki, toplo ponijevajo telo in človek — vsi so delci iste družine. Stjoča voda naših brzic in rek ni samo voda — to je kri naših prednikov, zato nam je sveta. In če bi našo zemljo kupili, morate to povedati tudi svojim otrokom. Reke tešijo našo žejo, nosijo naše kanuje, hranijo naše otroke. Zato poučite svoje otroke, da tudi reke sodijo, tako v našo kot v vašo družino. Zato smo jim dolžni vračati njihovo dobroto . . .

Vemo, da beli človek to težavo razume; njemu je zemlja povsod enaka. Tujec je, ki pride ponoči in jih vzame, kar potrebuje. Kakor da bi mu bila sovražnik, jo oropa vsega, potem odide dalje in pusti za sabo puščavo. Za Indijanca pa so sokovi drevja prežeti s spomini naših prednikov, ki jim je zemlja bila mati . . . Vaši mrtvi odhajajo med zvezde, pozabljajo na zemljo, ki jim je dala življenje. Morali boste povedati svojim otrokom, da je ta zemlja bogata z življenjem naših prednikov in da hodijo po pepelu naših dedov. Kar se zgodi zemlji, to doleti tudi njene otroke . . .

Če vam prodamo svojo zemljo, mislite na to, kakō dragocen nam je tudi zrak. Veter je mojemu dedu daroval prvi vdih in sprejel bo njegov zadnji izdih. Na tej naši zemlji bo tudi beli človek vdihoval veter z dišavami poljskega cvetja . . .

Ne vem! Naš način življenja se loči od vašega. Od pogleda na vašo mesto rdečega človeka zabole oči — morda zato, ker je divji in ne razume stvari. Vaš ropot žali moja ušesa. V vaših mestih ni mirnega kotička. Kaj velja življenje, če ne moreš prislunhati odpiranju listja spomladi, kniku kozoroga, nočnim preprirom žab in mehkim zvokom vetra, ki se igra po vodni površini, osvežen z opoldanskim dežjem in dišečo borovino . . . ?

Beli človek pa kot da ne zaznava zraka, ki ga vdihuje — kot nekdo, ki dolgo umira in je imun na smrad. Če vam prodamo zemljo, ne pozabljajte nikoli, kako dragocen je zrak, saj od njega živi vse in vse ga vdihava.

In še en pogoj postavljamo: beli človek se bo moral tudi do živali tega kraja vesti kot do svojih bratov. Videl sem po prerijah na tisoče bizonov, ki jih je beli človek postreljal kar iz svojega drvečega »ognjenega konja«, kot da je ta važnejši od živega bizona; mi pa ga ubijemo edino takrat, ko nam naj pomaga preživeti. Kaj bi človek brez živali? Če bi jih iztrebil, bi tudi človek umrl od velike osamljenosti duha — usoda živali kaj kmalu dohiti tudi ljudi, vse je v svetu povezano . . .

Ne razumem, zakaj ubijajo toliko bizonov? Zakaj krotijo divje konje? Zakaj je v globini gozdov toliko človekovega smrada? Zakaj je pogled na zelene hribe raztrgan z žicami, ki govorijo? Kje je orel? Odletel je. Konec je pravega življenja, začena se boj za obstanek . . .

Vse je povezano: ni si človek izmislil tkanja, ki mu pravimo življenje — človek je samo drobno vlakno v njem, in če ne bo ravnal z njim kot prijatelj s prijateljem, bo z njim uničil tudi sebe . . .«

1. Kaj je alkoholizem?
2. V katerem delu sveta je največ alkoholizma?
3. Katere dežele v Evropi potrošijo največ alkohola?
4. Kako računajo ponavadi porabo alkohola?
5. Ali poznaš razliko med etilnim in metilnim alkoholom?

Disciplinski ukrepi

1. Zvonko ERJAVEC, mat. št. 5461, iz tozd Proizvodnja aluminija, 27. 5. 1985 in 11. 7. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo 10 % pavšalne odškodnine.

2. Silvo PREDIKAKA, mat. št. 6516, iz tozd Proizvodnja aluminija, 14. 6. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 3 mesecev.

3. Slobodan PETROVIČ, mat. št. 6460, iz tozd Proizvodnja aluminija, 29. 6. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo 10 % pavšalne odškodnine.

4. Bojan FICKO, mat. št. 6755, iz tozd Proizvodnja aluminija, 29. in 30. 6. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo 10 % pavšalne odškodnine.

5. Janez ZELENJAK, mat. št. 5126, iz tozd Proizvodnja aluminija, 15. 5. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo 10 % pavšalne odškodnine.

6. Bojan BEDENIK, mat. št. 6764, iz tozd Proizvodnja aluminija, 22. 6. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo 10 % pavšalne odškodnine.

7. Jovica GAJIČ, mat. št. 5841, iz tozd Proizvodnja aluminija, 23. 5. 1985 odklonil delo, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 6 mesecev in plačilo pavšala v znesku 2.000 din.

8. Franc KAISEBERGER, mat. št. 4107, iz tozd Proizvodnja aluminija, 4. 6. 1985 odšel z dela ob 11.30 uri, izrečen ukrep — opomin.

9. Anton ZELENKO, mat. št. 6552, iz tozd Proizvodnja aluminija, 18. 6. 1985 prišel vinjen na delo in imel 5 ur neopravičenega izostanka, izrečen ukrep — javni opomin.

10. Igor BUTALA, mat. št. 6808, iz tozd Proizvodnja aluminija, 26. 5. 1985 se je neprimerno vedel do sodelavca Milana Arnuša, izrečen ukrep — javni opomin.

11. Janko MALEK, mat. št. 6437, iz tozd Proizvodnja aluminija, 25. 6. 1985 zmerjal Antona DOBNIKA, vodja dnevne izmene, izrečen ukrep — javni opomin.

12. Marjan VERŠIČ, mat. št. 6912, iz tozd Proizvodnja aluminija, od 23. 7. 1985 neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja z 23. 7. 1985.

13. Ljubomir FIC, mat. št. 6229, iz tozd Proizvodnja aluminija, 16. 8. 1985 predčasno zapustil delovno mesto in od 17. 8. 1985 neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja z 17. 8. 1975.

14. Janko MLAKAR, mat. št. 6502, iz tozd Proizvodnja alumi-

nija, 13. 8. 1985 ob 24. uri zapustil delovno mesto, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 1 meseca.

15. Peter VUČKOVEČKI, mat. št. 6763, iz tozd Proizvodnja aluminija, 18. 8. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin.

16. Jože ZAJŠEK, mat. št. 6579, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 3 mesecev in plačilo 10 % pavšalne odškodnine.

17. Franc ERJAVEC, mat. št. 6229, iz tozd Proizvodnja aluminija, 31. 5. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin.

18. Franc ČUČEK, mat. št. 6511, iz tozd Proizvodnja aluminija, hotel odtujiti iz DO 1 kg bele lak barve, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 3 mesecev.

19. Drago BELE, mat. št. 6849, iz tozd Proizvodnja aluminija, 12. 6. 1985 ni upošteval navodil zdravnika, izrečen ukrep — opomin.

20. Ivan HORVAT, mat. št. 4187, iz tozd Proizvodnja aluminija, 17. 7. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 12 mesecev.

21. Miran CAFUTA, mat. št. 4906, iz tozd Proizvodnja aluminija, 8. 5. 1985 v nočni izmeni hotel tepsti tov. Lozerja, dne 13. 5. 1985 grozil Lozarju, dne 25. 5. 1985 pljunil pred Gajskega, ter dne 2. 6. 1985 na cesti udaril Lozarja, izrečen ukrep — javni opomin.

22. Zvonko JURIŠEVIČ, mat. št. 6350 iz tozd Promet, 23. 8. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin.

23. Ivan SAMBOLEC, mat. št. 4142, iz tozd Promet, 7. 8. 1985 prišel na delo v vinjenem stanju, izrečen ukrep — javni opomin.

24. Ivan CAJNKO, mat. št. 6163, iz tozd Promet, 8. 8. 1985 ob 18. uri predčasno odšel z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 1 meseca.

25. Franc ZAJC, mat. št. 3436, iz tozd Promet, 10. 8. 1985 ob 22. uri prišel na delo v vinjenem stanju in se neprimerno vedel, izrečen ukrep — javni opomin.

26. Anton VUK, mat. št. 5971, iz tozd Promet, 8. 8. 1985 ob 18. uri predčasno odšel z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 6 mesecev.

27. Anton JANEŽIČ, mat. št. 6724, iz tozd Livarna, 13. 8. 1985 poškodoval orodje, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo škode v znesku 28.791.— din.

28. Konrad ZUPAN, mat. št. 6455, iz tozd Livarna, 20., 21. in

23. 8. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja in plačilo škode v znesku 20.938.— din.

29. Ivan PODLESNIK, mat. št. 5254, iz tozd Livarna, 22. 8. 1985 ter 16. in 26. 8. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 12 mesecev in plačilo škode v znesku 10.727 + 17.862 din.

30. Milan KAURIN, mat. št. 6718, tozd Livarna, 25. 8. 1985 ni opravil dela preko polnega časa in 23. 8. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 6 mesecev in plačilo škode v znesku 8.841 in 10.656 din.

31. Suad BEŠIČ, mat. št. 6658, tozd Trbovlje, 22. 8. 1985 odklonil sprejem odločbe o podaljšanem delu za dne 24. 8. 1985, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo škode v znesku 10.756 din.

32. Leopold HOČEVAR, mat. št. 6708, tozd Livarna, 1. 6. in 28. 6. 1985 neopravičeno izostal z dela in malomarno opravljal dela in zapustil delovno mesto ter imel od 16. do 23. 8. 1985 neopravičene izostanke, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja ter plačilo škode v znesku 48.488 din.

33. Branko JAUŠOVEC, mat. št. 6741, tozd Livarna, delavec se je netovariško vedel, izrečen ukrep — opomin.

34. Ljudmila KASTELIČ, mat. št. 5120, tozd Livarna, 21. 8. 1985 dala več pisati, kakor je naredila in 22. 8. 1985 žalila svoje sodelavke, izrečen ukrep — opomin.

35. Zoran POPOVIČ, mat. št. 6724, tozd Livarna, 16. 8. 1985 metal izmetne kose v peč, izrečen ukrep — opomin.

36. Milenko VASOJEVIČ, mat. št. 5964, tozd Livarna, 8. 8. 1985 predčasno prenehal z delom, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo škode v znesku 2.481 din.

37. Franc DOLAR, mat. št. 6612, tozd Livarna, 25. 8. 1985 ni opravil dela preko polnega delovnega časa ter 2. 8. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 12 mesecev ter plačilo odškodnine v znesku 17.686 in 8.841 din.

38. Zvonko VUČINIČ, mat. št. 4887, tozd Livarna, od 23. do 29. 8. 1985 neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep Z prenehanja delovnega razmerja in plačilo odškodnine v znesku 44.080 din.

39. Nihad IMAMOVIČ, mat. št. 6626, tozd Livarna, 22. 8. 1985 odklonil sprejem odločbe o podaljšanem delu za dne 24. 8. 1985 ter 30. 5. 1985 odklonil delo v podaljšanem času, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 6 mesecev in plačilo škode v znesku 10.727 din.

40. Branko RANFL, mat. št. 5477, tozd Proizvodnja Aluminija, 3. 8. 1985 ni upošteval navodil zdravnika, izrečen ukrep — opomin.

41. Marjan KLANEČEK, mat. št. 5579, tozd Proizvodnja aluminija, 13. 8. 1985 ob 10.50 uri ob obisku kontrolorja ni bil doma, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 1 meseca.

42. Anton DORIČ, mat. št. 5830, tozd Proizvodnja aluminija, 23. 7. 1985 ni upošteval navodil zdravnika, izrečen ukrep — opomin.

43. Branko PAJEK, mat. št. 6805, tozd Proizvodnja aluminija, 9. 8. 1985 ob 12.45 uri ob obisku kontrolorja ni bil doma, izrečen ukrep — opomin.

44. Ivan ŽIDOV, mat. št. 4500, tozd Vzdrževanje, 4. 4. 1985 neopravičeno izostal, izrečen ukrep — javni opomin.

45. Stanko PUKŠIČ, mat. št. 5634, tozd Predelava aluminija, 21. 7. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 6 mesecev.

46. Branko ANTOLIČ, mat. št. 6869, toza Predelava aluminija, 15. 8. 1985 neopravičeno izostal z dela 1 uro ter 21. 8. 1985 neopravičeno izostal z dela 1 uro, izrečen ukrep — opomin.

47. Anton MAJCENOVICH, mat. št. 5512, tozd Predelava, 1. in 2. 7. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 6 mesecev.

48. Ivan CAFUTA, mat. št. 4106, tozd Predelava aluminija, 30. 7. 1985 neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin.

49. Janko CIMERMAN, mat. št. 5848, tozd Predelava, 22. 7. 1985 predčasno zapustil delovno mesto, izrečen ukrep — opomin.

50. Franc ZAJC, mat. št. 6542, tozd Predelava aluminija, 6. 7. 1985 predčasno zapustil delovno mesto, izrečen ukrep — javni opomin.

52. Robert REBERNIK, mat. št. 6868, tozd Predelava aluminija, 31. 5. 1985 neopravičeno izostal z dela 3 ure in 22. 8. 1985 neopravičeno izostal p dela, izrečen ukrep — javni opomin.

53. Drago ŽLENDER, mat. št. 6891, tozd Predelava aluminija, 21. 6. 1985 neopravičeno izostal z dela 1 uro, 22. 6. 1985 neopravičeno izostal z dela 2 uri, izrečen ukrep — opomin.

54. Mirko LJUBEC, mat. št. 6962, Dsss — Kss, od 1. 7. 1985 dalje neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja z 1. 7. 1985.